

**DIARI DE SESSIONS DE LA
COMISSIÓ NO PERMANENT RELATIVA A L'IMPACTE
DEL CANVI CLIMÀTIC SOBRE L'AGRICULTURA, LA
RAMADERIA I LA PESCA
DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS**

DLPM 382-2000

Fq.Con.núm. 33/27

XI legislatura

Any 2024

Núm. 3

**Presidència
del Sr. Marco Antonio Guerrero i Moreno**

Sessió celebrada dia 28 de novembre de 2024

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

Compareixença de la Sra. María del Carmen Garau i Taberner, cap de secció de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears, IRFAP. 14

EL SR. PRESIDENT:

Bon dia, senyores diputades i senyors diputats. Començarem la sessió d'avui i, en primer lloc, els demanaria si es produeixen substitucions.

EL SR. FERNÁNDEZ I LOMBARDO:

Sí, Sr. President, Ares Fernández substitueix Marc Pons.

LA SRA. TORRENT PALLICER:

Sr. President, Maite Torrent substitueix Salomé Cabrera.

EL SR. PRESIDENT:

D'acord.

LA SRA. PEREIRA I SANTÍN:

Sr. Presidente, Marta Pereira sustituye a Pedro Álvarez.

Compareixença de la Sra. María del Carmen Garau i Taberner, cap de secció de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears, IRFAP.

EL SR. PRESIDENT:

L'ordre del dia d'avui consisteix en la compareixença de la Sra. María del Carmen Garau i Taberner, cap de secció de l'IRFAP, a qui donam la benvinguda a aquesta sessió de la comissió.

Acompanyen la Sra. Garau el Sr. Marc Álvarez i Gelabert, cap de gabinet de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural, i la Sra. Georgina Brunet i Rodenas, directora gerent de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears.

Ara els recordam com es durà a terme el debat. Serà primer una intervenció de la compareixent per un temps màxim de trenta minuts. Després hi haurà intervenció dels grups parlamentaris de major a menor i, en darrer lloc, el grup al qual pertany la presidenta del Govern, per un temps màxim de deu minuts cadascun.

Després, una contestació de la compareixent per un temps màxim de trenta minuts també, tant si es fa de forma individual com si es fa de forma col·lectiva o global; una rèplica dels grups parlamentaris per un temps màxim de cinc minuts cadascun.

I acabarem el debat amb una contrarèplica de la compareixent amb un temps màxim de deu minuts, que tancarà el debat.

I, sense més dilació, té la paraula la Sra. María del Carmen Garau, per tal de fer la seva exposició oral, per un temps màxim de trenta minuts.

Gràcies.

LA SRA. CAP DE SECCIÓ DE L'INSTITUT DE RECERCA I FORMACIÓ AGROALIMENTÀRIA I PESQUERA DE LES ILLES BALEARS, IRFAP (María del Carmen Garau i Taberner):

Bon dia a tots i a totes. En primer lloc, volia agrair a aquesta comissió la invitació i la confiança que heu dipositat en mi per poder formar part d'aquesta exposició. Som Carme Garau, som doctora enginyer agrònom, Cap de Secció de l'Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears. Aquest institut és un organisme adscrit directament a la Conselleria d'Agricultura i té com a fonaments la investigació, el desenvolupament i la formació. Es basa en tres eixos principals: l'agricultura, la ramaderia i la pesca.

Des de la tasca que jo lider, ens dedicam a desenvolupar projectes d'investigació centrats en agricultura. I aquests darrers anys hem fet un especial esforç per reconvertir els nostres objectius per adaptar-los, precisament, al nostre sector, a com el nostre sector agrari es pot adaptar a aquest nou context climàtic que ens esdevé.

Com que som la primera ponent d'aquesta comissió, he considerat oportú fer una breu introducció considerant aspectes que he vist que us havíeu plantejat en els objectius d'aquesta comissió. Així, a la meva intervenció, en primer lloc, faré com una revisió de la impacte de la crisi climàtica en agricultura, que és un dels vostres primers objectius. Després, molt breument, veurem quina és la situació climàtica i els escenaris de futur de clima a les Illes Balears. I després ja començaré a aprofundir una mica en la meva temàtica que, com bé sabeu, és de recerca.

En primer lloc, avaluarem quins són els efectes del canvi climàtic sobre l'agricultura. Després, passarem a veure quines estratègies de recerca existeixen per ajudar el nostre sector a afrontar aquest nou repte. I finalment, per aclarir el punt anterior, veurem alguns exemples dels projectes d'investigació que duim a terme des de l'IRFAP.

Per poder avaluar aquesta introducció i poder començar aquesta mesa amb el primer objectiu que us plantejau, m'he basat en l'informe que desenvolupa periòdicament el grup intergovernamental d'experts sobre el canvi climàtic. Aquests informes són uns informes que elaboren científics per aportar dades, però precisament per dissenyar polítiques climàtiques. I per això, crec que és un informe que hauria de ser el nostre punt de partida. També aquests informes serveixen com a eines a les negociacions marcs del conveni de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic i d'aquests grans informes he intentat extreure només quatre punts que puguin ser d'interès per la comissió d'avui.

En primer lloc, ja ho sabem, la comunitat científica està alertant dels múltiples riscos climàtics que veurem les properes dècades. També fa una visió molt concreta de quins són els llocs del món que es veuran més afectats per aquest famós canvi climàtic, i justament el centren a Àfrica Central, al sud-est asiàtic, a Amèrica Central i -i per això estam aquí tots- la conca mediterrània. La conca mediterrània serà una zona molt vulnerable.

I un altre concepte que he volgut treure avui és el llinard de tolerància. Aquest llinard de tolerància l'hem de tenir clar perquè serà fonamental de cara a les nostres investigacions. Què significa això? Com bé sabeu, hi ha espècies tant vegetals com animals que tenen diferents intervals de tolerància a afrontar noves temperatures. Hi haurà espècies que no es podran adaptar a aquests nous canvis i, per tant, es podran acabar extingint. Però, en canvi, hi ha unes altres espècies que tenen un gran ventall i es podran adaptar a molts de canvis de temperatura, podran adaptar-se a poca aigua, i aquest serà un dels nostres punts de partida. Per tant, he trobat important destacar aquest concepte.

Vegem dades, que també he vist que volíeu dades. M'estic basant, altra vegada, a l'informe IPCC, que us comentava, i justament la ciència detecta ja pèrdues als (...) europeus els darrers anys, que s'han arribat a triplicar. És a dir, parlem que les pèrdues de produccions s'estan triplicant i que a nivell mundial ja hi ha caigudes de producció del 5% de cultius principals, cultius principal de l'alimentació a nivell mundial, com són el blat de moro, el blat i l'arròs. Heu de tenir present que el 66% de l'alimentació mundial es basa només en nou espècies. Què passaria si una d'elles no s'adaptàs al nou context? Probablement provocaria un desequilibri mundial de l'alimentació.

I ja, centrant-nos a la conca mediterrània, en l'escenari més pessimista, s'esperen pèrdues de producció de fins al 17%. Anem ara cap a la conca mediterrània, avui parlarem una mica més del que ens afecta a nosaltres.

Justament la Mediterrània s'encalenteix més aviat que la resta del món. L'escalfament des de l'època preindustrial ja s'ha incrementat un 1,5, mentre que a nivell mundial estam encara a 1,1. Per tant, ja estam per damunt del previst. I quant a temes de sequera, aquest risc és molt rellevant dins la conca mediterrània. Pensau que per cada grau de temperatura que augmenti, veurem reduir la pluviometria un 4%, si ja plou poc, encara plourà manco.

De fet, constatem totes aquestes notícies de premsa d'aquests darrers anys declarant sequeres, els problemes dels nostres agricultors que no han pogut assolir les produccions mínimes per culpa de la sequera.

Vista aquesta molt breu introducció per no començar de zero, ara farem un breu repàs a dades climàtiques. Què passarà en concret a les Illes Balears? En aquest cas, jo, que no som meteoròloga, m'he basat en una plataforma que és molt interessant, es diu AdapteCCa, que us convid a visitar, és pública, i a la qual podem predir a qualsevol lloc del món -en concret, jo us he tret el mapa de les Illes Balears-, quin és l'escenari futur: què passarà?

Sabeu que hi ha quatre escenaris, la comunitat científica està preveient quatre escenaris futurs: un molt, molt optimista, que seria el primer de tot, s'avalua en funció de la concentració de CO₂ que hi haurà l'any 2100; després hi ha un altre, que es l'RCP 8,2, que és el més pessimista, que considera que les emissions de CO₂ arribaran a quasi els 1.000 PPM; per tant, estam parlant d'escenaris optimistes i pessimistes. Jo us he tret els mapes del pessimista perquè ho tinguem clar.

En aquest cas, com veis, a Mallorca he tret un indicador climàtic, en aquest cas les temperatures màximes mitjanes, què passarà amb Mallorca l'any 2100. Actualment ens trobam amb unes temperatures mitjanes, màximes mitjanes de tot l'any, eh?, això és la temperatura màxima mitjana d'uns 23°. L'any 2100, aquesta màxima mitjana se situarà al voltant, segons aquest model que ens preveuen, al voltant dels 26,4 graus. Bé, aquesta xifra la guardam dins el cap i després la recuperarem.

Ara veurem la pluviometria, només he tret temperatura i precipitació. Hi ha moltíssims indicadors més. He vist que heu convidat experts més meteoròlegs, que estic segura que s'esplaiaran molt més en aquest sentit, però he volgut fer aquest breu incís.

Precipitació mitjana, avui en dia, l'any 2024 estam entorn de 1,25 mm d'aigua per dia, de mitjana anual per dia, mentre que l'any 2100 aquestes precipitacions disminuiran fins a 0,82. No sé si he fet bé, però quan estava preparant aquesta presentació vaig dir, mare meva, què difícil que és interpretar que són 0,82 mm/dia, o aquest 26,4 que us he dit abans, fins i tot a un pot dir: bé, 3 graus més tampoc no és tanta calor, no?, fins i tot podem estar més còmodes. I vaig fer una reflexió no científica, més de cara curiosa, i vaig dir a veure quin lloc del món, ara mateix, en aquests dos indicadors en què jo m'he basat, que us dic que són molt bàsics, no és ciència, és curiositat, vaig a veure quins llocs del món ara mateix tenen aquest 26,4 i aquest 0,82; i com que diuen que una imatge val més que mil paraules, aquestes són quatre imatges de llocs del món que ara mateix compleixen aquests condicionants.

D'aquesta manera, el que sí que ens diuen, i això ara al marge d'aquestes fotos que us he tret, és que es preveu que a partir de 2050 i 2100, ja no serem clima mediterrani sinó que passarem a ser clima àrid. I aquestes són les imatges d'un clima àrid, perquè ho visualitzem una mica, i així, a vegades, almanco jo ho entenc més.

Ara ja, si us sembla, passarem ja a aprofundir una mica en el tema d'agricultura, que és del que hem vengut a parlar, però pensava que era important contextualitzar una mica la comissió.

Venga idò, com afecta aquest canvi climàtic a l'agricultura? Bé, com bé sabeu, una planta té factors externs que la poden afectar, necessitem aigua, l'afectarà el vent, l'afectarà la concentració de diòxid de carboni, etc. Per tant, tots els increments de gasos d'efecte hivernacle que estiguin incrementant el nostre entorn, l'increment de temperatures, les precipitacions, que sabeu que de cada vegada seran manco, però a més a més estaran molt concentrades en forma d'inundacions, això és el que preveuen els investigadors; també tendrem, tendrem no, tenim una major radiació solar, i això ja és un problema que tenen els nostres horticultors aquí fora, cada estiu es cremen tomàtiques. No heu anat mai a comprar pebre verd i que sigui de color groc a tota una cara, o la tomàtiga? Això és un problema de tota la vida, però ara aquest problema s'ha agreujat, ara els nostres horticultors ja no podran fer la fruita fora, bé, encara poden, però hauran de començar a pensar si ho hem de fer amb malles, hem de començar a trobar solucions a totes aquestes problemàtiques, però és un problema que ja tenim present.

I l'altre indicador climàtic serà aquest increment de pluges torrencials i també de vents huracanats.

I com afecta això l'agricultura? Us intentaré explicar cadascun d'ells amb diferents exemples, que de vegades és més fàcil d'entendre. En primer lloc, començarem per l'alteració de la fenologia de floració, què vol dir això? Doncs que les floracions canvien, no sé si us hi heu fixat aquests darrers anys que el mes de desembre els ametllers comencen a florir, i després, quan sempre havien florit el gener, el febrer, i després d'aquestes quatre flors, s'aturen, comencen a treure fulla i després, el gener i febrer, torna treure fulla. Totes aquestes modificacions de floracions de fruiters, de les produccions i de les floracions condueixen a una reducció del rendiment, a una reducció de la producció d'ametlla. I també, tots aquests canvis de temperatures redueixen la biodiversitat, tota la tipologia d'espècies, acompanyat de la reducció de tots aquests agents pol·linitzadors.

Ho sentim, que de cada vegada hi ha menys abelles, si no hi ha abelles i no hi ha moviment de pol·len, no hi ha producció, és per això que són tan importants les abelles. I després, amb aquests increments de temperatures, es preveu que comencin a aparèixer noves espècies invasores, noves plagues i malalties, probablement que vénen de zones més calentes, que vendran cap aquí, cap a Mallorca, i que hauran d'aprendre a combatre.

Un altre efecte sobre l'agricultura és que altera la qualitat, i aquest és un problema que té ja fa diverses campanyes el nostre sector vitícola, aquí, a Mallorca, hi ha un desequilibri entre l'acidesa i els sucres a l'hora de vermar, i això és una cosa que havíem tengut molt clara fins ara i ara s'altera i modifica la qualitat del vi de Mallorca. I, per tant, és important que investiguem en això, què passa, com podem aconseguir que això no passi?

I aquests serien un poquet els punts claus, de manera prou senzilla, de com afectarà el canvi climàtic l'agricultura.

Bé, després de tanta tristesa passem a donar un poc de llum a aquesta xerrada i vegem què podem fer per afrontar tot això.

Bé, doncs ja sabeu que els plans nacionals, el pla també autonòmic, les estratègies per adaptar-nos al canvi climàtic, s'enfoquen, en primer lloc, a estratègies de mitigació, de com reduir tots els famosos gasos d'efecte hivernacle -estam cansats de sentir-ho-, mesures de capturar carboni, energies renovables, etc. I després, hi ha un segon grup de mesures, que seran en les que, des de la nostra investigació, ens centrarem, que és adaptar, és a dir, ja no lluitar en no fer tant fer CO₂, ja tenim les tesis de mitigació, sinó dir: bé, l'incrementen de temperatures ja hi és o ja tenim menys aigua, adaptem els nostres cultius a aquestes noves condicions. I, a partir d'aquí, el nostre punt clau serà seleccionar varietats i cultius que sí que es podran adaptar a Mallorca o a les Illes Balears.

Existeix un pla nacional i un pla autonòmic que defineixen, en el marc de l'agricultura, una sèrie de línies d'actuació per fer aquests canvis. Començarem pel segon, és aquell que contempla la PAC, la política agrària quant als ecorègims, però que també vendran ponents darrera jo que se centraran molt en aquest aspecte; també s'hauran de revisar els plans i les

normatives; s'hauran de fomentar pràctiques que promoguin una major resiliència; accions de comunicació, de conscienciar tant el sector com el consumidor, és això famós del quilòmetre zero, la producció sostenible, etc. Però avui, des de la branca, des de la perspectiva de la investigació, que és la que hem vengut avui a plasmar en aquesta comissió, ens centrarem en la primera i, des del meu punt de vista, la més important, que és donar coneixement sobre l'impacte, però també sobre les mesures de com adaptar el nostre pagès perquè pugui sobreviure a aquesta situació.

I com ho enfoquen els científics això? Ara parlem a nivell general, bé, realment a totes les convocatòries, tant la convocatòria nacional com les convocatòries europees, el volum d'investigadors preocupats per treure projectes vinculats a canvis climàtics, realment puja exponencialment, per què? Perquè veuen que realment és un problema. Per simplificar un poquet cap on es dirigeix la comunitat científica, he fet una classificació, que és meua, de cap on va la recerca en aquest sentit.

Hi ha un grup de mesures que el que fan és avaluar els efectes, efectes sobre l'agricultura: com canvia la floració, com disminueixen les produccions d'ametlla o les produccions de farratge. Aquest seria el primer gran grup de projectes de recerca.

I després un altre grup que s'enfoca a estratègies, cerquem estratègies per evitar el primer. El primer gran grup, estratègies de reubicar, se centren en redistribuir l'agricultura a nivell mundial i recol·locar els cultius en el món perquè puguin ser productius. Ara veurem com ho resollem aquí.

Després hi ha un segon grup i, de fet, aquest és un dels punts bàsics del Pla d'investigació que duim a terme des de l'IRFAP, que és seleccionar espècies i varietats.

I un tercer grup d'estratègies d'investigació que es dediquen a veure com podem manejar, com podem dur la vinya perquè s'adapti, amb diferents tipologies de poda, com poder regar perquè sigui més eficient amb manco aigua, tècniques d'ombreig per evitar les solaritzacions en horticultura, etc.

I aquestes serien les estratègies en general. I perquè les pugueu entendre una mica millor, hem considerat oportú presentar-vos aquests nous projectes o aquests que hem hagut de reconvertir o hem hagut de fer propostes noves de com adaptar-nos al canvi climàtic. Abans, però, una pinzellada que és la investigació aplicada. Existeix una investigació fonamental que normalment és la que desenvolupen des de les universitats, per exemple, que és imprescindible investigar com s'alteren les cèl·lules del material vegetal quan tenen menys aportacions hídriques, quan tenim sequera.

Però després existeix un altre tipus d'investigació, que és la duem a terme des de l'IRFAP, que és la investigació aplicada, que el que volem és resoldre un problema concret, amb aquest coneixement fonamental i resoldre un problema a l'agricultor. Posem exemples: què li volem contestar a l'agricultor, què ens demana? Ens demana on puc sembrar els fruiters, on puc sembrar una plantació d'albercoquers ara; o ens pot demanar quina varietat d'ametller he de plantar ara que no consumeixi

molta d'aigua i que necessiti poc fred. Ens pot demanar també si existeix una nova varietat de cirerer, que no necessiti tant de fred. També hi ha varietat de garrover, compte amb el garrover i quedeu-vos amb el garrover al cap perquè és una bona alternativa en aquest nou context, però necessitam garrovers que necessitin poca aigua, perquè està clar que tendrem molt poca aigua.

O també, i seguint amb el tema de l'aigua, si es pot regar un cultiu amb aigües regenerades i garantir la producció i la qualitat dels nostres productes.

Vegem el primer, estratègies de reubicació. Els francesos ho tenen molt fàcil, perquè ells comencen a redistribuir les vinyes un poc més amunt, a una latitud superior per complir la qualitat dels vins, per exemple, del xampany, el xampany fins ara es feia al nord de França, i encara ara, evidentment, es fa al nord de França, però ja és una realitat, ja és una notícia de premsa que hi ha empresaris que comencen a plantar vinyes en el nord... a Anglaterra, al Regne Unit. Per què? Perquè la temperatura augmenta i ara s'assemblen més les condicions climàtiques allà dalt que aquí, i comencen a sembrar espumosos en el Regne Unit, quan fins ara no hi havia vinya. De fet, lleven horts de pomera, allà sí que hi havia pomera, per sembrar vinyes per fer els espumosos de la tipologia del xampany.

I aquestes altres fletxes que veieu, per exemple, de Rioja, són on s'haurien de col·locar aquestes vinyes de cara a aquest futur perquè tinguin les característiques dels nostres vins. Però, és clar, és que arribam a Mallorca, ara mateix a nosaltres ens preocupa Mallorca, que nosaltres anam a "lo nostro" i ens fa molt mal pujar, perquè ja sabeu que caurem dins l'aigua, per tant, hem hagut de plantejar un altre tipus de projectes d'investigació, per no caure dins l'aigua.

Se m'ha oblidat fer un parèntesi abans i és que un fruiter, això ho havia d'explicar abans i se m'ha passat-, un fruiter perquè faci fruita, que és el que ens interessa, necessita a l'hivern acumular hores de fred, és a dir, a la dormància a l'hivern, quan l'arbre dorm -es diu la dormància- acumula hores de fred, una hora de fred és una hora per sota de 7,2 graus. Quan ha acumulat les hores de fred que ell necessita és quan començarà a treure les flors. Si no les acumula no treu flors i si no treu flors no fa fruit, no ens interessa, d'acord? I cada espècie, i dins cada espècie cada varietat, necessita hores-fred, això és prou evident. On trobam les pomeres? A Orient. I els cirerers? A Orient, perquè són espècies que necessiten més hores de fred, necessiten sumar hores de fred. No sé si m'explic.

En, canvi, després hi ha altres cultius, com podria ser l'oliverar que tal vegada no necessita tantes hores de fred, o l'ametller. I la vinya la trobaríem a un punt intermedi. Us he pintat aquest mapa actual, això és com tenim aquestes acumulacions d'hores-fred, aquests números que veieu, menys de 57 vol dir que hem acumulat molt poques hores de fred i, per tant, allà jo no hi sembraria un fruiter, això ja ho sabem tots, ningú no sembla fruiter devora la mar, fins aquí no hem après res, només hi posam un poc d'ordre. Però què passaria... bé, ara encara a ningú no se li ocorre, això són les diferents estacions climàtiques de Mallorca, veieu, on hi ha més acumulació d'hores de fred, on podríem sembrar fruiters? Per

exemple, a Escorca, evidentment, fa més fred, o a la Serra d'Alfàbia o a Lluc, mentre que a Capdepera o a Portocolom l'acumulació, aquestes barres grises d'hores-fred -supòs que se segueix, no és vera?- hi ha menys hores de fred.

I us he pintat de coloraines, molt senzill, perquè realment és molt més complex, la línia puntejada verda seria pomera i perera, que necessiten moltes hores de fred; baixariem a la línia vermella, cap al cirerer, l'albercoquer, la vinya, la prunera i a baix de tot l'ametller i el garrover. Insistesc que això és molt genèric, perquè, realment, dins cada espècie, després tenim un gran avantatge i és que tenim una forquilla de varietats, vosaltres sabeu que dins vinya doncs tenim el cabernet sauvignon, tenim syrah, i després tenim les mallorquines: el giró ros, l'escursac, el mantonegre, el premsal. Per tant, després, dins cada una tenim una forquilla per jugar amb aquestes hores de fred.

Mirau el mapa de l'any 2100, ens hem dedicat a preveure quines serien les *chill portions*, les hores-fred a l'any 2100 i com ho pintariem de color verd, perquè us féssiu una idea, per anar un poc bé hauria de ser el tercer nivell, entre 57 i 60 *chill portions*. Per tant, començam a veure que tendrem un problema i que haurem d'assessorar el nostre pagès per trobar -que les trobarem- vinyes que siguin capaces d'adaptar-se entre 57 i 67.

O també està clar que li haurem de començar a dir que les zones pintades de vermell doncs haurem de fer un plantejament, i això ens servirà per reubicar, però sobretot per intentar conèixer varietats que puguin reduir aquesta necessitat de fred.

Us canviaré una mica ara de tipologia de projectes, vegem el material vegetal, que, per ventura, és més bo d'entendre. Una pregunta molt clàssica, a més, molt real dels pagesos: quina varietat d'ametller plantam? Faig una varietat mallorquina? Faig una veritat d'aquestes noves que han tret els centres d'investigació? Vegem-ho, nosaltres el que fem és en aquest cas, bé, això són dues experiències, no és una, de varietats -aquells llistats de la dreta són llistats de varietats d'ametller que han seleccionat tres centres espanyols referents a nivell mundial en la creació de varietats d'ametller-, i el que volem fer és provar-ho a Mallorca i veure si aquestes varietats realment funcionen a Mallorca.

I a l'any 2023 ens han tornat enviar les noves variants que estan creant, de fet, encara no estan registrades, però tenen números rars, perquè encara s'investiguen, però nosaltres ja volem veure si s'adapten aquí, perquè aquestes darreres ja estan seleccionades amb criteris de poques hores fred, poca necessitat d'aigua; és clar, el 2014, quan ens enviaven que volien molts quilos i poques plagues i malalties. Els criteris canvien, ara necessitam poqueta aigua, necessitam mantenir la producció amb aquests nous criteris, i nosaltres el que fem és un estudi pel qual s'avalua la producció de totes aquestes varietats, el rendiment, com canvia la progressió, el projecte nou que hem començat, a cada varietat, volem saber quina necessitat de fred necessita acumular perquè comenci a fer les flors. Això serà un punt de partida molt interessant, com els afecten plagues i malalties, i no podem oblidar la qualitat nutricional ni l'estrès hídric, la quantitat d'aigua que necessiten.

Això serà una decisió multifactorial, però per poder decidir necessitam conèixer tot això de cadascuna d'aquestes varietats. I això són projectes que ja estan començats, n'hi ha un que, com veieu, és del 2014, en el qual ja descartam varietats i ja podem dir: mira, això no ho planteu perquè això no us anirà bé, i amb quina seguim fent feina per adaptar-la sobretot al tema d'hores de fred i necessitats d'aigua.

No sé si m'he explicat, no us vull complicar molt la vida.

Passam a un altre projecte i així descansam un poc el cervell. I un altre problema que tendrem serà l'aigua -ja n'hem parlat-, l'agricultura s'haurà de basar en aigües regenerades, de cada vegada tendrem menys aigua i necessitam garantir la infraestructura d'aigua i, per tant, com sabeu, l'aigua regenerada, que és una aigua reutilitzada, doncs ve carregada de contaminants, contaminants microbiològics; té normalment una alta conductivitat elèctrica, molta sal, per dir-ho d'una manera més clara, i també té problemes de metalls pesants, que sabeu que són tòxics, són elements tòxics. Per tant, hem de garantir en primer lloc la qualitat de l'aigua, però sobretot hem de garantir que en regar amb aquesta aigua som capaços de mantenir la producció i la qualitat del nostre producte, perquè el pagès pugui estar tranquil que pot regar amb aquella aigua.

I en aquest cas, aquest assaig també el duem a terme, amb garrover, és un altre assaig que també desenvolupam per poder respondre al nostre pagès si és viable obtenir productes de la millor qualitat amb aquesta aigua.

I el que no pot ser és que el mes de juliol i agost, quan tenim la temporada plena, les basses quedin buides, i això també és una de les propostes que després us presentaré.

Ja el penúltim projecte, que és -falta un minut-, un altre projecte, ja us ho he dit, el garrover és un cultiu que no s'ha investigat a cap lloc del món, havia estat el cultiu oblidat i ara és el cultiu més admirat, el garrover és un cultiu que ja no parlaré de propietats antioxidants i funcionals, que realment són molt interessants, avui parlem de l'adaptació al canvi climàtic, el garrover és un cultiu molt rústic, necessita poca aigua, necessita de poc input, és un cultiu prou interessant i del qual també tenim moltes varietats a Mallorca. I en aquest cas, el que volem assajar és quina de les nostres varietats -i n'hi ha de foranes, n'hi ha de tots els tipus- doncs ens podrà oferir una millor producció amb menys aigua. Cercam ara varietats que produeixin molt amb poca aigua.

I aquest és un dels altres casos que també tenim en marxa, on el que fem són mesures de potencial hídric, tampoc ara no vull insistir en el que fem a cada assaig, però la idea seria aquesta.

I ja el darrer projecte que us presentaré és de cirera, per canviar un poquet. Aquest darrer projecte de cirera és un projecte que duen el CITA, el Centre d'Investigació de Saragossa, allà es fa molta feina de cirera i ells tenen un programa de creació de cirera dolça; aleshores el CITA va demanar la col·laboració de l'IRFAP perquè nosaltres, a l'IRFAP ens dedicam a col·leccionar coses i en aquest cas tenim una col·lecció de cirerers, una col·lecció viva de més de

25 varietats diferents de cirerer local, això ho fem amb totes les espècies, ara us parlaré del cirerer.

I per què ens cerquen o perquè interessa col·laborar amb Mallorca? Perquè resulta que els nostres cirerers és vera que fan la cirera molt petita, és vera que són poc productius, però tenim característiques molt interessants. Quines? Que necessitam poques hores-fred i, és clar, tot el món cerca arbres que necessitin poques hores-fred, no és que només siguem nosaltres, tota la investigació cerca poques hores de fred, i com Mallorca és un clima càlid, les nostres varietats ja s'han adaptat a aquestes poques hores de fred, les nostres varietats locals en requereixen manco d'hores de fred.

I després també perquè tenen una altra propietat, que no en parlarem avui, que és que són autocompatibles, són capaces d'autofecundar-se elles mateixes, aquesta és una gran propietat, però també necessitam que presentin qualitat d'un altre cirerer, de Saragossa, per exemple, o que sigui resistent a una plaga o malaltia molt problemàtica en el cas del cirerer, i el que fan des del CITA és que creuen pares i mares per trobar una descendència, que presenti el fi idoni. Aquests són els programes de millora vegetal, no sé si m'estic explicant. I a partir d'aquí tendrem el cirerer o els cirerers ideals i seran fills nostres, fills de la varietat mallorquina, això és el que pretenem.

Ara ja he acabat. Havia preparat una diapositiva de propostes abans però, volia dir que per assolir els famosos objectius ODS, de desenvolupament sostenible, és necessari un esforç, investigació, però sobretot la col·laboració entre científics, polítics i la comunitat per poder seguir endavant.

Quines són les propostes? No puc deixar de començar amb la gestió de l'aigua, l'agricultura, per desgràcia, s'haurà de basar en les aigües regenerades; per desgràcia no podem ja regar tant de fonts com hem fet o feim fins ara. Necessitam millorar la infraestructura, les basses, la qualitat dels tractaments terciaris, i aquest és el primer que he de dir. I en línia amb això, necessitam també que els pagès es digitalitzi, que automatitzi els regs, que facin reg de precisió, no hem de tudar cap gota d'aigua. Necessitam també modernitzar el nostre sector en aquest sentit.

Dita l'aigua, passaria a la recerca. No sé si us he convençut que investigar, que una investigació aplicada permet donar una resposta al sector i, si volem mantenir el paisatge que venem -que és preciós-, necessitam trobar varietats adaptades a aquestes noves característiques i necessitam per això que el Govern tingui una infraestructura investigadora pròpia i que proposem projectes: projectes de vinya, projectes d'olivera, d'ametller, de garrover, de fruiters, de cítrics i, per què no?, d'introducció de nous cultius.

I, ja per acabar, una altra proposta seria poder ordenar la agricultura dins Mallorca. Us he presentat aquell primer mapa i intent que us quedi la idea que s'ha d'ordenar en funció de les hores de fred, però també en funció de les necessitats d'aigua i, per suposat, des del sector agrari -sempre acabam allà mateix-, que són ajudes al sector perquè el nostre sector pugui reconvertir la seva explotació en una explotació adaptada, en una explotació amb una bassa de reg perquè pugui tenir aigua,

però sobretot amb adaptació dels seus cultius a les noves espècies que proposam.

Això és tot per part meva, esper haver-me explicat i que hagi servit de qualque cosa.

(Alguns aplaudiments)

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Garau, la veritat és que ha estat una explicació molt didàctica i fantàstica. Ara passam a les intervencions dels grups parlamentaris i la Sra. Garau podrà contestar després, de forma individual o conjunta. Voldrà contestar de forma global o individual?

LA SRA. CAP DE SECCIÓ DE L'INSTITUT DE RECERCA I FORMACIÓ AGROALIMENTÀRIA I PESQUERA DE LES ILLES BALEARS, IRFAP (María del Carmen Garau i Taberner):

De forma global.

EL SR. PRESIDENT:

Perfecte. Passam al primer torn del Grup Parlamentari Socialista. Té la paraula la Sra. Carbonero.

LA SRA. CARBONERO I SÁNCHEZ:

Moltes gràcies, president. Bon dia, diputats, diputades. Bon dia, Sra. Garau, i equip que l'acompanya. Enhorabona per l'exposició. La veritat és que aquest tipus de comissions ens il·lustren sobre les diferents qüestions que són els reptes de futur i que, en conclusió, els polítics decideixen sobre aquests reptes, en aquest cas el Parlament de les Illes Balears, en la legislació.

Per tant, hem agafat totes les explicacions i sobretot de la preocupació. Sí que és cert que ens ha posat un escenari el més negatiu -diguéssim-, però crec que sí, que hem de fer feina en aquest escenari, perquè els reptes són molt importants i jo em referiré a les darreres propostes que ha fet vostè. Intentaré seguir un poc el seu guió i faré preguntes intercalades, però m'agafaré a una de les darreres propostes que ha fet, els ODS, els objectius de desenvolupament sostenible i aquesta crida a la col·laboració entre científics, polítics i -jo afegiria-, la població en general també, i la feina que fan vostès des de l'IRFAP, és el de les qüestions també a què hem de posar llum, perquè tot el que sigui investigació, jo afegiria ciència ciutadana, també, i aquesta és una de les preguntes que li faig, a veure quina valoració fa de la ciència ciutadana, és a dir col·laboració dels que estan realment tocant el dia a dia, és a dir, vostès, com a institut en la investigació, tenen la capacitat de poder estar en contacte amb els pagesos que, al final, són els que poden agafar dades, els que et traslladen les preocupacions, els que et diuen "mira, és que enguany m'han florit tres vegades els fruiters", i clar, aquesta col·laboració és importantíssima. He de dir que és difícil, és difícil a vegades aquest pacte i aquesta col·laboració, quan hi ha grups -i ho sabem tots, justament avui no ni és present, però hi ha grups polítics que directament neguen el canvi climàtic, neguen que sigui

provocat per l'home i, per tant, es fa difícil que tot l'arc parlamentari estigui directament en aquesta línia.

Referent a la investigació, sí que li volem traslladar que el nostre grup està totalment d'acord amb la crida que ha fet també per la investigació. Creim que la investigació és la base de tot, de tot, i açò els americans ho tenen claríssim, allà, si és bon investigador, et fan americà directament, no tenen cap problema, els és ben igual d'on venguis; i, per tant, nosaltres, en aquest sentit, sí que n'hauríem d'aprendre: la investigació és la base, i més tenint en compte que Balears és dins la Mediterrània, que vostè ha dit que és les zones que estaran més afectades, però a més a més, som illes, i encara són més vulnerables, és a dir, dins el marc de ser un dels llocs més vulnerables i amb més efectes del canvi climàtic, estam encara en una situació més vulnerable. Per tant, tot el nostre suport a ampliar l'agricultura, he entès que de ramaderia i pesca, no toquen massa, o bé, pel que he entès, tal vegada, ho he entès malament ... sí, després ja em respondrà.

Una de les preguntes era aquesta, no només en agricultura, sinó també en ramaderia i pesca, quins projectes de futur té l'Institut?

Després, pel que fa al tema de riscos i a la pèrdua de producció, ha rallat de cereals, jo li volia fer una pregunta concreta que fa referència a les investigacions en temes d'espècies i fa referència a l'agricultura ecològica respecte de la sanitat. No sé si han fet algun estudi o tenen alguna línia actualment en matèria d'agricultura ecològica, el que són fertilitzants químics i programes de millora vegetal que estiguin basats en permacultures o altres línies que no sigui la producció, així més, més ...

(Se sent una veu de fons inintel·ligible)

... tradicional. Gràcies.

Després, pel que fa a les Illes Balears, vostè ens ha mostrat -li ho dic amb tot l'afecte del món, eh?-, ens ha mostrat mapa de Mallorca i ens ha dit "us importa Mallorca?" Bé, jo som menorquina, aquí hi ha eivissencs, formenterer veig que no hi ha cap, però bé, esper que l'Institut tengui una visió àmplia i global que som a les Illes Balears, aquí representam totes les Illes Balears. És un matís que també si s'hi vol enganxar i em vol respondre, beníssim.

Després, el tema dels graus i la pluviometria és molt preocupant, ja que anam cap a un clima àrid. I clar, amb el mapa del món que ens ha dit, bé, pujaran, algunes vinyes baixaran i algunes altres espècies necessitaran pujar, no?, perquè tindran massa calor, i clar, aquí hi ha el gran repte. Fins i tot diuen que els nòrdics ja no baixaran a les Illes tampoc per a turisme, perquè farà massa calor. Per tant, aquí m'enganx un poc al tema turístic, el fet que investiguem i que centrem les polítiques en una matèria agrària, ramadera i pesquera, únicament i exclusivament, nosaltres consideram que és bàsic, és a dir que els usos naturals del sòl rústic siguin els que són i, per tant, si investigam i hi posam recursos és important que no hi hagi interferències d'altres sectors, perquè possiblement tenen uns altres paràmetres de negoci, d'ingressos, etc., que poden distorsionar totalment el sector agrari.

Per tant, la meua pregunta és si considera que -és un poc compromesa-, però si considera que el sòl agrari s'ha de dedicar únicament i exclusivament a l'activitat agrària.

Després, -ja per..., crec que em queden tres minutets encara- el tema de la pèrdua de biodiversitat, vostè ha comentat el tema que hi ha mitigació, diferents línies de mitigació, que aquí sí que són prou variades, no només a l'agricultura, concretament, energies renovables i captura de carboni, m'he apuntat jo com a possibles línies que puguin ser de mitigació dins l'activitat agrària, ramadera i, bé, pesquera, jo crec que és més de..., bé, si tenim el tema de la posidònia, que fa grans captures de carboni, però, bé, veure quines línies de mitigació es podrien fer des del sector per mitigar les emissions de CO₂.

I després, el tema d'adaptació, entenc que és bàsicament la línia que vostès investiguen, a veure com ens adaptam en el tema de varietats, cultius i ens adaptam a la situació futura que ens ve.

La PAC, els ecorègims, efectivament, la PAC, com a línia global europea, sí que ha posat el focus sobre aquesta necessitat que hi hagi una adaptació al canvi climàtic. Diuen algunes veus, diuen que els americans ens miren amb moltes ganes que apliquen tot el que hem dit que aplicarem, perquè realment ells seran els reis del mambo de tot el tema del sector alimentari, perquè algunes línies d'investigació i d'articles del tema agrari i ramader diuen que, bé, que Europa s'està equivocant amb tota aquesta línia d'adaptació i de voler ser més ecologista, que la línia que apunta cap al futur és la línia dels americans. I amb Trump encara, ara que ha guanyat les eleccions, serà més exagerat. Bé, li volia demanar un poc, en aquest sentit, a veure si troba que la PAC, en l'aplicació aquesta dels ecorègims i de posar el focus sobre una agricultura i ramaderia més adaptada, troba que realment és el futur.

I, bé, crec que ja em queda molt poc temps, el tema de gestió de l'aigua, importantíssim, crec que ha posat el dit en el clau -no, com es diu açò...

(Rialles de la intervinent i remor de veus)

..., ara ho he canviat-, la nafra..., el dit a la nafra...

(Rialles de la intervinent)

..., aquesta és bona, me l'he inventada, bé, ja està, n'he mesclades dues, ja acab-, el tema de la gestió de l'aigua, importantíssim: troba que realment és important aplicar un pla d'aigües regenerades, de reg amb aigües regenerades, que té unes inversions importants, troba que és el futur realment tancar el cicle de l'aigua i poder treure uns afluents millors de les depuradores i aprofitar-les al cent per cent per poder donar l'aigua en què els pagesos en aquests moments no tenen, i de cada vegada sembla que en tindran menys?

I ja està, si de cas, si hi ha alguna qüestió més, ja a la segona intervenció.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Carbonero. Pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca té la paraula el Sr. Rosa, per un temps de deu minuts.

EL SR. ROSA I GASPAR:

Moltíssimes gràcies, Sr. President. I moltíssimes gràcies, Dra. Garau, per la seva exposició, la veritat és que és un gust sentir-la i és un gust i és un privilegi, crec, que la comunitat autònoma compti amb gent com vostè, fent feina per a tots i en benefici del servei públic.

He de dir que és un gust, entre altres coses perquè aquesta és una qüestió que ens preocupa especialment a MÉS per Mallorca, i MÉS per Mallorca, precisament, vàrem sol·licitar la creació d'aquesta comissió el passat dia 15 de desembre, fa pràcticament un any, i vostè avui és la primera ponent; lamentam que, justament pel boicot del grup que avui no hi és i que presideix aquesta comissió, no s'hagin pogut fer aquestes coses endavant perquè, entre altres coses, ens hagués permès, gràcies a la seva exposició i als seus coneixements, haver fet esmenes als pressuposts per millorar precisament les capacitats de què disposa l'IRFAP i, en aquest sentit, he de dir que lamentam precisament aquesta situació.

En tot cas, vull agrair novament la seva exposició, crec que és molt il·lustrativa i crec que ho ha fet de manera que qualsevol persona ho pot entendre, encara que no venguem del món científic o no el coneguem abastament.

El primer que li voldria demanar, perquè vostè ha parlat d'alguns mecanismes específics de com ens adaptam al canvi climàtic, però sí que li voldria demanar, més enllà de la selecció de cultius, quin model d'agricultura hem de tenir com a país? Perquè una qüestió és si som capaços d'adaptar el cultiu del cirerer o el cultiu de l'albercoquer o el cultiu de la vinya, i l'altra qüestió és si hem d'anar cap un model més..., entenc que el secà de cada vegada menys, de cada vegada serà menys rendible el secà i serà el més perjudicat, a altres territoris, com Catalunya, reguen fins i tot varietats que aquí no s'han regat mai i, per tant, això, parlam més del model d'agricultura: si hem de regar farratges, òbviament, jo crec que tendrem un problema molt gros per alimentar el bestiar, i a Catalunya ho fan. Aquí no ho havíem fet fins ara i, per tant, bé, m'agradaria si vostè pogués fer referència a quin ha de ser el model, en termes generals, d'agricultura per a aquest país, sabent el context el qual ens situam.

Ho dic més que res... des de la conselleria s'ha insistit molt en la importància del regui, les hortalisses, que segurament són aquelles que ens permeten o permeten als pagesos tenir uns ingressos més estables i tenir menys riscos, però, després, quan parlam de model no només parlam de la tipologia de cultius, sinó que parlam també de si els pagesos hauran de cultivar de forma més variada per estar menys exposats al canvi climàtic o especialitzar-se en alguns cultius. I crec que això són coses que sí permeten guiar el sector i, en aquest sentit, sí que m'agradaria si en pogués fer una referència.

Respecte del model d'agricultura, m'agradaria si pogués fer una referència, és a dir, vaig tenir l'ocasió de poder visitar

aquest estiu un projecte que tenen vostès amb una bodega a Consell, i si ens en poguéis fer cinc cèntims dels projectes en matèria vinícola; és a dir, el sector del vi és un dels que té major rendiment econòmic per als nostres pagesos i si ens en poguéis fer cinc cèntims respecte dels projectes en el sector vinícola li ho agrairia.

Respecte de les tècniques, o passant a les tècniques, vostè ha comentat algunes possibilitats, hi ha hagut de passar un poc per sobre, però sí que m'agradaria si poguéis reflectir quines tècniques hem de privilegiar, més enllà, una vegada que tinguem clares quines han de ser les varietats. Vostè ha parlat d'ombregat, a altres territoris l'ombregat..., entenc que hi ha diverses possibilitats, hi ha ombregat natural i ombregat artificial, a Balears i a Mallorca, en particular, tradicionalment s'havien conjugat diversos cultius per incrementar la renda. No sé si han valorat la possibilitat de l'ombregat a través d'altres cultius, de major port precisament per... ja no tant per complementar la renda, com s'havia fet històricament amb l'ametlla o amb la garrova, sinó per afavorir aquestes ombres; és a dir, aquest estiu vaig tenir l'ocasió a un país on produeixen cafè i em va sorprendre, precisament, que una de les fórmules, precisament, per protegir la planta del cafè del sol és plantar plàtan, aquí segurament no tenim aquesta possibilitat per la tipologia de clima que tenim, però no sé si la combinació de cultius és una de les solucions que vostès plantegen.

Em preocupa especialment la qualitat del sòl, vostè no n'ha fet referència, l'augment de les temperatures i l'estrès hídric ens condueixen a un clima de cada vegada més àrid, però no només és una qüestió de clima àrid, sinó que, més enllà de les evolucions que ens imposa el canvi climàtic, hi ha una erosió del sòl, una pèrdua de qualitat del sòl, una pèrdua de carboni dins el sòl, i tot això, òbviament, fa que el propi sòl sigui menys capaç de retenir humitat.

D'estudis se n'han fet a bastament, jo abans feia feina a residus i, precisament, uns dels estudis que més s'havien fet eren com es podia incorporar el compost com a mecanisme per afavorir la retenció d'humitat al sòl, no sé si són qüestions que vostès estudien a l'IRFAP, però crec que seria indispensable, perquè si cercam varietats que siguin més bones, però el sòl de cada vegada està més erosionat i té menys capacitat de fer créixer aquests cultius, doncs tampoc no resoldrem el problema. Per tant, m'agradaria saber quines feines fan a l'IRFAP en aquest sentit.

Respecte dels pol·linitzadors, vostè segurament coneixerà un estudi de la Universitat Autònoma de Barcelona que es va publicar el juny d'enguany, que ens diu que precisament les abelles, que ja estan especialment afectades pels fertilitzants i pels pesticides -sobretot pels pesticides-, l'augment de les temperatures les afecta encara més i que, per tant, la mortalitat d'abelles és encara major, i no sé si n'estudien alternatives precisament per minvar l'ús de pesticides i, per tant, com a mínim, doncs, una part..., una cosa és que es morin perquè augmenten les temperatures -i això difícilment ho podem resoldre- i l'altra cosa és que se'n morin encara més perquè fem un ús excessiu de pesticides. M'agradaria si ens poguéis dir, com a mínim, quines línies de treball tenen a l'IRFAP en aquest sentit, o si és una qüestió que s'han plantejat.

Ja per acabar, li volia fer ja més dues preguntes a nivell de prospectiva, vostè ens ha fet una sèrie de plantejaments de cap on creu que hauríem de tirar, jo crec que són prou encertats, el que em preocupa és com els generalitzam i com fem possible o garantim que el sector s'hi adhereixi o si es mou cap aquí. En aquest sentit, sí que m'agradaria si ens poguéis il·lustrar com creu que hauríem de generalitzar aquests tipus de canvis al sector.

Després li voldria demanar específicament, en el cas que canviem les tipologies de varietats i el sector sigui capaç de generalitzar l'ús d'aquelles varietats que s'adapten millor al canvi climàtic, si han estudiat el potencial risc que suposa això a nivell de pèrdua de diversitat. Perquè entenc que si fem servir manco varietats de vinya, d'albercoc o del que sigui, entenc que també això suposa uns riscos en cas de plagues, en cas de..., bé, del que sigui, per tant, no sé si és una qüestió que han valorat. Entenc que la biodiversitat té aquests elements positius també, que les plagues no afecten totes les varietats per igual.

Tornant a la generalització d'aquests canvis, m'agradaria si poguéis valorar com creu que els hem de finançar. Perquè els pagesos d'aquest país i, en general, de tota Europa, es troben en una situació límit, no arriben, amb els fons de la PAC difícilment poden fer tots els canvis que s'espera d'ells, i tot el que no són PAC van copats de *minimis* i, per tant, és molt difícil a nivell de fons. I m'agradaria veure vostè com creu que hem de finançar, un dels plantejaments que fèiem des de MÉS per Mallorca és, precisament, que en la mesura que els embornals de carboni es puguin acollir com a projectes de compensació de carboni -no sé si és una qüestió que han estudiat des de l'IRFAP.

I acab per demanar-li si considera que les eines de les quals disposa l'IRFAP són suficients per..., bé, avui acaba el termini per presentar esmenes als pressuposts, si considera que són suficients i, per tant, si considera que els hem de dotar de més recursos humans, financers o els que siguin. Jo sé que la pos en un compromís, perquè vostè és una cap de secció, però, demani, nosaltres farem les esmenes si vostè demana; una altra cosa és que s'acceptin, però, en tot cas, jo la convid a fer aquesta reflexió, ja no tant perquè avui acabi el termini sinó perquè crec que, precisament, la lògica d'aquesta comissió és avaluar col·lectivament quins són els reptes que tenim, com podem adaptar-nos-hi i mirar de trobar punts d'acord.

Per tant, vull agrair novament la seva exposició i als seus acompanyants.

Moltíssimes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Rosa. Pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Gómez, per un temps de deu minuts.

LA SRA. GÓMEZ I ESTÉVEZ:

Gràcies, Sr. President. Bé, Sra. Garau, ha estat un súper "gustàs" escoltar-la, la veritat. Nosaltres, des d'Unides Podem, hem aconseguit que tres persones puguin comparèixer a aquesta

comissió, estic quasi segura que, com a mínim, una d'aquestes ens escolta, com a mínim, estaven avisades les tres.

I, bé, ara -permeti'm l'anècdota- jo, com que som de Menorca, és que, és clar, m'ha llevat, m'ha fet espòiler, però és que he comptat el nombre de diputats -casual avui, eh, o no casual, perquè tal vegada resulta que a la resta d'illes potser tenim una sensibilitat especial- perquè jo he comptat i, amb permís de la Sra. Riudavets, que la comptaré com a 0,5, amb un peu a cada banda, perquè no renunciaré a la seva cama menorquina, em surten ara mateix 2,5 mallorquins i 7,5 de la resta d'illes. És una broma, eh, però pot ser no és...

(Remor de veus)

... però pot ser no és casual, pot ser no és casual, i en el meu cas no, perquè m'he d'apuntar fins i tot als bombardejos, però pot ser resulta que aquesta comissió està elegida -pot ser- per part de diputats i diputades especialment sensibles, sense menysprear el proponent, perquè sí, el proponent en qualitat també pesa, perquè la proposició va venir de MÉS per Mallorca, efectivament, i s'ha de reconèixer.

Però vaja, que sí, jo, bé, sí, vendré a parlar del meu llibre, que és Menorca, sens perjudici que crec que moltes de les coses bàsicament crec que de forma aclaparadora -excepte l'alta muntanya- serien aplicables a Menorca les coses que ha dit.

Les persones que hem convidat a aquesta comissió, nosaltres, la veritat és que -almanco des del personal- he de dir que som una fan del programa de Custòdia Agrària a Menorca, és un programa que ja ve d'anys, que surt del Grup d'Ornitologia Balear i que ha estat disparadíssim perquè, si bé ha estat un programa que fa molt que va arrancar, el primer lloc al qual es va adherir ja fa molts d'anys, però és que els darrers anys l'adhesió al programa de Custòdia Agrària és impressionant, fins i tot, per part d'aquests nous inversors agrícola... -no sé si dir-ne agrícola o terratinents- bé, sigui com sigui, si han de venir de fora amb els seus doblers, la millor manera -al meu parer- el que poden fer és venir i apostar pel programa de Custòdia Agrària. I, bé, voldria saber si vostè el coneix, jo estic convençuda que està absolutament alineat amb la necessitat d'assolir reptes de canvi climàtic a nivell d'agricultura.

I de tota la seva exposició, bé, la veritat és que el tema de l'aigua, bé jo ja entrava preocupada, ja hi entrava, eh, vull dir que..., però, és clar, l'he escoltada a vostè i el tema de l'aigua ara mateix crec que és terrible perquè, a més, com que tenc molta imaginació -excessiva de vegades- vostè ha dit una realitat que jo no desconeixia, però que quan l'escoltes és bèstia, que l'aigua, efectivament, haurà de ser regenerada, i sabem com va el tema de regeneració d'aigua. El tema, és clar, vostè ha dit, no només..., bé, a Menorca anam carregadíssims de nitrats, de fet, les basses de reg que tenim no acaben de funcionar o no funcionen gens -basses de reg fins i tot impulsades pels governs d'aquí anteriors-, i no funcionen perquè som incapaços que de les depuradores surti aigua correcta per a després ser aprofitada per part del sector agrícola.

I açò és terrible, i, és clar, vostè ha afegit a açò metalls pesants i alguna altra cosa que m'ha quedat pel camí i, bé, quasi és distòpic, perquè aquesta aigua no servirà o no serveix... bé, de fet no..., bé..., vaig cap enrera, li formul la pregunta perquè no som jo qui hauria d'afirmar coses, que només som aquí per aprendre, bàsicament, no per fer afirmacions.

Sí, el tema de l'aigua em preocupa molt, Sra. Garau., m'imagín que si apostam per una depuració correcta, ho podem salvar.

És clar, escoltar-la em genera dubtes, una de les apostes de projectes a Menorca que estan damunt la taula, no sé si dir experimentals, és la injecció d'aigua depurada als aquífers, això està damunt la taula i, de fet, hi ha projectes ja mig en marxa des de la cosa pública, perquè açò semblava correcte, no? De fet, jo tenc alguna esmena, perquè avui acaba el termini, estem tots amb l'obsessió de les esmenes, jo tenc alguna esmena, fins i tot, si no vaig equivocada, dirigida a recàrrega d'aquífers perquè després es regui a partir dels aquífers que han estat carregats.

És a dir..., és clar, és un meló tot aquest tema i és un meló que costa moltíssim, perquè el que costen les dessaladores, el que costen les desnitrificadores per a aigua de consum, com de malament com van les depuradores, no perquè vagin malament de forma intrínseca, sinó perquè crec que moltes vegades han estat pensades per a la població local, i resulta que arriba un moment que som el doble per tota la gent que ens visita. I, és clar, al final si fiam regar amb aquesta aigua depurada, de depuradores que queden desbordades pel tema turístic, clarament, doncs és un peix que es mossega la cua, i jo diria que segur..., bé, aparentment, dins la gravetat d'aquest tema, la part agrícola possiblement és un dels punts més fràgils, perquè sense aigua correcta no tirarem endavant.

Per tant bé, li agrairia un poc incidir en tot el tema de l'aigua que, realment, em sembla absolutament preocupant.

De forma indirecta vostè també ha parlat de biodiversitat, ha parlat òbviament de producte local, que moltes vegades els nostres productes han estat a punt de desaparèixer. I si parlam de ramaderia, i tornant al programa de Custòdia Agrària, a Menorca ara, per una aposta que semblava absolutament quimèrica, fa uns anys es va apostar, es va veure que la vaca frisona no té cap sentit, ja fa anys que no té sentit, però ara de cada vegada té manco sentit, i que segurament l'encertat, i crec que en parlar del programa de Custòdia Agrària l'encertat és canviar a la vaca menorquina, que és una vaca resilient.

Jo, que no en sé gaire de tot açò, però m'apassiona escoltar-ho quan m'ho expliquen, intent anar a les visites de Custòdia Agrària perquè en som súper fan, fins i tot un dia ens va explicar un pagès, i ho cont com anècdota perquè ho trob preciós: que la vaca menorquina pareix tota sola, no l'has d'acompanyar en parir, i és una imatge de resiliència; en canvi les frisonas, que, és clar, vénen... estan deslocalitzades, perquè a un moment donat, idò quedaven súper guapes a les fotos i a les postals, van arribar amb els anglesos i han quedat, però, és clar, a partir de la postal no funcionen, fins i tot per parir una vaca frisona és un drama devora una vaca menorquina.

I açò que sembla una anècdota, crec que reflecteix un poc... bé, com a anècdota potser... bé, què és el que camina per Menorca i, és clar, estaria molt bé saber quin tipus de simbiosi hi ha amb l'IRFAP, doncs m'agradaria saber què es fa a Menorca, si hi ja lligams amb els programes de Custòdia Agrària.

I vull dir també que a nivell d'agricultura s'aposta molt per l'agricultura regenerativa, també a Menorca, i que té a veure amb la qualitat del sòl, que crec que és un tema que el Sr. Rosa havia apuntat.

I, és clar, de sobte, els que no sabem res de tot açò i ens pensàvem que l'agricultura ja havia nascut amb tractors i motocultors, idò resulta que no acaba de ser bo moure tota aquesta terra que mata tota la biodiversitat que hi ha a un pam per sota, amb els seus bitxos de tot tipus, i resulta que no convé, de sobte no convé, bé, de sobte, els que no en sabem res ens n'hem assabentat de sobte, no?, els que en saben molt supòs que fa temps que ho deien.

I també el programa de Custòdia Agrària doncs camina, no sempre, però, en bona part, en agricultura regenerativa que, a més a més, aprofita la ramaderia per fer una ramaderia de pasturatge quasi automatitzat, amb les tanques aquelles elèctriques que... tant si són gallines com si són vaques. És a dir, crec que a Menorca..., bé, no em queda altre remei que presumir d'illa, no vull menysprear ningú, però crec que podem estar molt orgullosos de les coses que es fan, jo els segueisc de forma entusiasta i m'agradaria saber quin lligam teniu amb tots aquests projectes.

De sobte han arribat molts doblers a Menorca, no seré jo qui em queixi, perquè si són doblers que arriben i s'inverteixen bé, jo només puc dir que estic encantada, francament, i si resulta que són francesos, idò, bé, què hi farem? Per tot..., jo què sé, que si s'han d'invertir doblers i vénen inversors de fora, que m'estim més que inverteixin en els llocs en agricultura regenerativa que no comprant pisos i llogant a turistes, perdoni, eh?

Per tant, que si fins i tot..., i és ver que arriben molts doblers a nivell de finques. A mi no m'agrada que s'acumuli la propietat en poques mans, li ho de dir, em sembla que els monopolis immobiliaris tenen el seu perill, però és ver que ja estaven acumulats amb un altre perfil, més de rendista. I, a partir d'aquí, li diré que jo sí que ja tenc una esmena a punt d'enregistrar, si no està enregistrada, el que passa és que l'he posada directament cap a vostès, perquè jo l'havia posada, en general, a agricultura, i li vull explicar quina és, ja la vaig posar l'any passat: jo crec molt necessari que tinguem bancs de terres -ja l'havia posada l'any passat aquesta esmena-, perquè, precisament, la concentració en poques mans privades dels terrenys agrícoles, els quals suporten, a més a més, pressions molt importants no només a nivell turístic, residencial, al camp...

EL SR. PRESIDENT:

Vagi acabant, Sra. Gómez, si no continuarà després.

LA SRA. GÓMEZ I ESTÉVEZ:

..., sinó també la pressió amb energies fotovoltaïques que reclamen terrenys i això, crec que és molt important que comencem a tenir reserves de sòl agrícola des de la cosa pública, que després es puguin donar en concessió o en lloguer.

He acabat? És que...

(Se sent una veu de fons intel·ligible)

..., ah!, és que m'he passat! Ah, perdonau, pensava que em quedava allò...

(Se sent una veu de fons intel·ligible)

Em sap molt de greu, em sap greu, d'acord, bé, m'ho llevau de després, si voleu. No ho havia interpretat bé.

Gràcies, Sra. Garau.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Gómez. Pel Grup Parlamentari Popular, té la paraula el Sr. Varela, per un temps de deu minuts.

EL SR. VARELA DE LIMIA I CHORDÁ:

Moltes gràcies, Sr. President, bon dia, diputats i diputades. Moltes gràcies i benvinguda, Sra. Garau, i els seus acompanyants, per comparèixer en aquesta compareixença a la primera sessió d'aquesta nova comissió de canvi climàtic, que nosaltres pensam que és una comissió creada molt encertadament, pues, primero, con el fin de conocer con mayor profundidad y de la mano de ponentes de reconocido prestigio, como usted, pues, el impacto de la crisis climática que vivimos ahora en relación con el sector primario en las Islas Baleares.

Por otro lado, valorar la afectación que tiene sobre todo a nivel de producción y de productividad, cómo nos afecta esto a nivel de productividad y, por último, pues analizar las perspectivas de futuro y las estrategias y soluciones que tenemos que llevar a término para paliar estos efectos del cambio climático.

Y estamos todos de acuerdo, y me sumo al reconocimiento por parte de los diputados que han intervenido, que la Sra. Garau no ha podido ser más clara y más concisa en su exposición, tanto en los problemas como en los efectos y el impacto que tiene el cambio climático sobre la agricultura en nuestra tierra. Y yo creo que en las diapositivas que hemos visto ha habido datos demoledores, que nos ha presentado usted, a nivel mundial, que hemos visto cómo en los últimos cincuenta años, pues las pérdidas de los cultivos europeos a causa de la sequía se han triplicado; otros datos, igual de preocupantes que nos afectan aquí, y más en el Mediterráneo, que es un descenso de la productividad, que esto es una cosa que yo creo que nos afecta muchísimo, un descenso en la productividad del 17%.

Y centrándonos precisamente en el Mediterráneo, que tenemos unas características particulares, creo que son muy

preocupantes los datos que hemos visto a nivel de temperatura, cuando nosotros subimos un grado y medio, cuando el resto mundial sube 1,1 grados, aparte sufrimos una sequía que cada vez es más evidente. Y por cada grado, usted ha dado un dato que había que... por cada grado centígrado que sube, se reduce la lluvia al 4%. Esto quiere decir que en el año 2100, que yo creo que de aquí nadie veremos el 2100, pero nuestros hijos y nuestros nietos sí que lo verán, que la temperatura suba tres grados y medio, pues usted hace la comparativa con los desiertos.

Y esto en el escenario más pesimista, que yo creo que es donde nos tenemos que situar para poder tomar medidas. Esto es bueno recordarlo, porque son datos objetivos, es verdad que hay gente que no cree en esto, pero es verdad que son datos objetivos y esto no va de creer en el cambio climático o no, son datos demoledores y datos que se pueden ir comprobando.

Y, ¿cuáles son los efectos y cuáles son las soluciones que tiene el cambio climático en la agricultura? Los datos más importantes -pues, como he comentado- el incremento de la temperatura, hay menos lluvia y hay menos precipitaciones, por contra hay lluvias, pues, muchísimo más fuertes, lluvias torrenciales, aumento de vientos muy fuertes. Está el tema de los gases de efecto invernadero y mucha más radiación solar por esto.

Luego, aparte que de este tema creo que hemos hablado poco, que es verdad que aparecen nuevas especies invasoras, aparecen nuevas plagas y todo esto lo que hace es alterar la calidad de la recogida y lo que hace es reducir el rendimiento. Y, como ejemplo, y usted que es experta, como ingeniera agrónoma, pues está la vendimia, y usted me corregirá porque, bueno, me había apuntado aquí un par de datos sobre la vendimia que, debido a las altas temperaturas y a la sequía que han afectado a la región de este año, y según expertos enológicos -como me consta que es usted- pues, es verdad que este año ha sido de los más secos del último siglo, lo que ha obligado a las bodegas a ajustar sus calendarios para evitar daños en las uvas. Y las temperaturas elevadas pueden provocar el aumento -como decía usted antes- de los niveles del azúcar y del alcohol en las uvas, lo que acaba al final de afectar al sabor del vino.

Bueno, los vinicultores lo que están haciendo, pues, en primer lugar es que optan por otras variedades de uva que, al final, tengan que ser más resistentes a la sequía, a las altas temperaturas. Implementan sistemas de riego, que yo creo que es un tema del agua -que hemos hablado antes todos y que ahora le haré alguna pregunta al respecto- creo que es muy importante maximizar el tema del riego, o sea, hay que implantar sistemas de riego por goteo para asegurar que cada planta reciba exactamente la cantidad adecuada, para no tener que desperdiciarla. Hay vinicultores que hacen la recogida nocturna, para que sea en las primeras horas de la mañana, para evitar las altas temperaturas, utilizan una cobertura vegetal, emplean tecnología avanzada, otro tema que creo que es importante que las administraciones estemos al lado de los agricultores en este tema, el tema de la tecnología.

Y estas cosas que estoy diciendo de los vinicultores creo que se adaptan perfectamente a todos los problemas, a todo lo

que usted ha dicho, pues como pueden ser los almendros, algarrobos, ciruelos, etc.

Una cosa que yo creo que ha quedado clara en su exposición es que ha dejado claro que tanto la conselleria como el IRFAP, y usted como jefa de sección del IRFAP, son muy conocedores y muy conscientes de cuáles son los problemas que el cambio climático está provocando en los cultivos de las Islas Baleares y, sobre todo, lo que están haciendo para poder ayudar a los agricultores. Y no solo son conocedores y conscientes, sino que están comprometidos, y lo demuestran con hechos, con las soluciones que ustedes están dando.

Y yo no me quería extender más, sí que es verdad que hay un tema que estoy de acuerdo con la Sra. Carbonero -sin que sirva de precedente-, que es un tema muy importante, que es el tema de la investigación, que es verdad que tenemos que ir de la mano los científicos, la investigación tiene que ir de la mano de los responsables políticos, necesitan estar reconocidos y que aporten, los responsables políticos y la administración, lo que los científicos aportan.

Y antes de hacer las preguntas que quería hacerle, también sumarme a los demás que, como yo soy de Eivissa, pues es verdad que un mapa de Eivissa y de Menorca y Formentera en la primera exposición estaríamos muy contentos para poder explicar tan nitidamente como lo ha explicado usted, para que nosotros podamos ir a las otras islas y explicar las zonas que son más fértiles y en las que el tema de agricultura puede ir mejor.

Y las preguntas que le quería hacer, hay dos relacionadas con agua: que es la reutilización de aguas residuales o desalinizadas, si es viable para la agricultura balear, ¿qué medidas de adaptación propone el IRFAP ante la escasez de agua?

Y luego otras son, ¿qué políticas podrían favorecer una mejor adaptación de la agricultura balear al cambio climático? Y, ¿cómo se puede implicar -y ésta es importante- cómo podemos implicar a los agricultores locales en las estrategias de adaptación?

Por mi parte, ya está. De nuevo darle las gracias por la exposición. Y ya está presidente.

Gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Gracias, Sr. Varela. Ara podrà efectuar la contestació la Sra. Maria del Carmen Garau i tindrà un temps de trenta minuts.

LA SRA. CAP DE SECCIÓ DE L'INSTITUT DE RECERCA I FORMACIÓ AGROALIMENTÀRIA I PESQUERA DE LES ILLES BALEARS, IRFAP (María del Carmen Garau i Taberner):

Bé, en primer lloc, vull demanar disculpes, mira que m'havien avisat, és que m'havien avisat.

En qualsevol cas, moltes vegades que dic Mallorca, dic Illes Balears, i els mapes d'Eivissa i Formentera d'hores fred, si els meus companys m'escolten, estic segura que n'hi ha un que ja fa Eivissa i Formentera perquè el vàrem acabar ahir el mapa d'hores fred. Això és una cosa que fem aquesta darrera setmana. Ho he presentat perquè crec que és un mapa molt interessant, poder visualitzar les hores de fred, perquè crec que serà el problema del futur, i estic segura que ja tenc el meu company que -si m'escolta- està executant l'Excel. Pensau que això és una base de dades del 2013 al 2023, perquè el 2024 no l'hem acabat, en la qual avaluem totes les temperatures, horaris, des de fa deu anys; és a dir, no sé si us podeu imaginar com és aquest Excel.

A partir d'aquí, doncs, aplicam un model de la *chill portions*, un model súper modern, perquè el tema d'hores fred ja ha quedat..., això del 7,2 va molt bé per entendre-ho, però ha quedat ja a nivell científic una mica obsolet i volem intentar anar per aquí.

No us preocupeu que tendrem els mapes fets la setmana que ve.

Així mateix, volia -parlant de Menorca i d'Eivissa, perquè m'heu tocat la fibra- un momentet..., nosaltres duim a terme projectes tant a Menorca com a Eivissa -d'Eivissa qui hi havia?- amb Eivissa col·laboram intensament, sobretot el tema de varietat de vinya, ahir vaig parlar tres vegades amb el Consell Insular d'Eivissa. Ara tenim un programa de recuperació de varietat de vinya molt guapo a Eivissa, fem feina amb els eivissencs per intentar legalitzar aquestes varietats antigues de vinya eivissenques i que, justament, compleixen amb aquesta biodiversitat que necessitam ampliar, a la vegada que compleixin requisits de poca necessitat hídrica.

Què ha passat amb tota aquesta entrada de varietat foranes, que varen ser molt productives, a l'any 1960 varen començar a arribar a Mallorca varietats foranes -i nosaltres hi fem feina i també hi hem de creure quan ens interressi-, però sí que és cert que les varietats locals tenen unes necessitats hídriques inferiors, i ara és el que cercam, que no vol dir que sigui una solució única, però sí que fem molta feina en biodiversitat.

I en el cas de la vinya, que, de fet, és el meu tema preferit, ja no només serveix per adaptar al canvi climàtic, que ho és, emprar biodiversitat, treballar amb varietats que requereixen poca vinya, varietats que estan adaptades a les condicions edafoclimàtiques de Mallorca, sinó que també permetem posar en valor el nostre sector, que també necessitam aquest -avui no n'hem parlat perquè no era objecte de la comissió- però necessitam posar en valor els nostres vins, uns vins que són únics en el món, perquè són varietats que són úniques aquí.

El Cabernet sauvignon, que el fan molt bé els riojanos, doncs, que el facin ells!, nosaltres ens dedicam a fer varietats i vins que només quan ve gent de fora aquí -que en tenim tanta- que només pugui tastar aquí -tot i que ara ja s'exporta a nivell mundial- però que sàpiguen que és un vi mallorquí.

I Eivissa realment fa una gran aposta en aquest sentit, ara he posat l'exemple de varietat de vinya perquè el tenc damunt la

taula ara mateix, però també fem molta feina, per exemple, a Menorca amb el tema de varietats locals, ja no tant ramaderia, que també en parlarem perquè m'han passat els apunts, perquè jo no duc animals, però, bé, fem molta feina amb Menorca en tema de..., bé, en tema de farratgeres, tenim una experiència en col·laboració amb la granja vostra -no amb la nostra, amb la vostra- en el tema de cereals i lleguminoses, també fem feina en aquest sentit.

Fem molta feina amb Menorca també amb arbres d'Algendar, supòs que te sona, li sona. En el tema també de recuperació de varietats locals, en aquest cas de fruiters, també qualche cosa d'hortícoles, però sobretot de fruiters. I també tenim damunt la taula a Menorca un tema que ha estat prou explosiu, que ha estat el tema de recuperar una varietat antiga menorquina d'olivera, no sé si n'heu sentit parlar, fem feina ara... molta feina amb els menorquins per recuperar una varietat antiga, que és única de Menorca, és a dir, això sí que és autòcton, no té sinonímia a cap altre lloc del món, ni tan sols a Mallorca, és una enveja realment per a nosaltres.

I quant a animals, a races, ah, sí, ara justament fem feina des de l'IRFAP en el tema que es vol reconèixer com a raça autòctona la vaca de la reina menorquina, per tant, també hi ha un esforç en aquest sentit. I, a part, de tots els bancs de gesmoplasma, de semen de races autòctones tant de Menorca com d'Eivissa i de Formentera.

Així que deman disculpes perquè de vegades dic Mallorca, quan vull dir Illes Balears, però que sí hi fem feina, i molt bon fer feina, almanco per la meva part.

I ara, seguint un poquet així el tema de com a col·laboració entre illes, recuperaré un tema que també... no contestaré per ordre, vaig com a per temes, si organitz els meus papers, és clar, que ha estat el tema de la ciència ciutadana, que també em sembla que ho han tret diverses vegades, que és com col·laboram en aquestes estratègies amb el sector? Idò, realment, està millor del que..., normalment sempre demanes el que no tens, no us passa?, a mi sempre em demanen el que no tenc, però justament, quan duim a terme un assaig a l'IRFAP sovint ve de propostes del sector i tenim la sort que el sector agrari és un dels sectors que no serà negacionista, ells són els que, de primera mà, veuen el seu problema damunt la taula i són els que, de primera mà..., va sortir un article d'un pagès molt conegut, que deia: un pagès, pagès, no negarà el canvi climàtic, són els que tenen els problemes; i, de fet, ells varen ser els que varen reclamar aquesta Mesa de la Conselleria d'Agricultura sobre Canvi Climàtic.

Quant a això, a l'hora de desenvolupar tot aquest llistat de projectes que duim a terme, només n'he presentat alguns perquè a la fi n'hi ha d'altres que... potser no es troben... tots es troben vinculats amb canvis climàtics, directament o indirectament, però potser no tant, i precisament per això, la Conselleria d'Agricultura doncs estableix, dins unes meses de sector, no sé si les coneixeu, tenim la Mesa d'Oliverar, la Mesa de Canvi Climàtic, també la Mesa d'Horticultura, també la Mesa de Vinya, i a aquestes meses hi ha els representants principals de cadascun dels sectors en les quals s'acorda cada vegada que s'aprova una proposta, o de vegades la proposta és seva. I després nosaltres veiem què podem fer amb els nostres

recursos i mitjans, que ja us avanç que són molt limitats, encara que es fa un esforç aquests darrers anys per intentar donar aquesta resposta.

I, de fet, moltes d'aquestes propostes del sector, en el cas dels fruits secs, estan recollides en el Pla estratègic. Per tant, ja tenim dues mesures diferents de col·laboració amb la ciutadania de cara a plantejar les problemàtiques i intentar donar resposta, en la mesura que puguem, des de l'IRFAP.

I, a més a més, també tenim una figura, nosaltres en diem les finques col·laboradores, moltes d'aquestes finques col·laboradores són privades, és a dir, nosaltres tenim una col·laboració públicoprivada amb aquelles entitats que tenen un problema, que evidentment no els importa que ho conegui tothom, perquè nosaltres som un organisme públic i, per tant, som un mirall a tot el nostre sector, i amb ells desenvolupam projectes d'experimentació o d'investigació enfocats a resoldre un problema concret. I, per tant, sí que m'atreveix a dir que tenim el suport a quasi totes les experiències que duim a terme.

I seguint una mica amb aquesta col·laboració amb el sector, públicoprivada, precisament, i ara ja vaig enllaçant, és que procuraré enllaçar les temàtiques, enllaçant amb un tema que ha tret el Sr. Rosa, sobre quin és el futur del model d'agricultura més sostenible. També tenim propostes de col·laboració, de fet, ara mateix tenim no sé si dues o tres propostes que surten de l'agricultura ecològica, propostes de col·laboració, en concret, en aquest cas serien una experiència també de d'alvocats, en ecològic; els alvocats també és un cultiu nou, sabeu que no és un cultiu d'aquí, però que ja s'instaura. Haurem de mirar bé el tema de l'aigua en el tema de l'alvocater, però per què no hi hem d'investigar? Podem aconseguir, potser, un alvocater que no tengui tanta necessitat d'aigua.

Però sí anam cap a una agricultura més sostenible.

L'agricultura de secà pot ser haurà d'acabar desapareixent, ho dic amb la boca petita, però sí que haurem d'anar cap a una agricultura que nosaltres diem de reg deficitari; és a dir, no es tracta de regar un munter amb aigües regenerades, es tracta de fer un reg deficitari de varietats que necessitin una aportació d'aigua perquè l'hauran de menester, perquè no plourà, però que no es tracta de fer grans aportacions, es tracta de fer feina amb cultius respectuosos, sostenibles i, com sempre dic jo, mai tirar els ous dins el mateix paner, en el sentit de si fer monocultius.

A mi quan em demanen quina varietat de garrover posaries o quina varietat d'ametller posaries, home!, jo sempre dic: menys una, un parell; sempre hem de tenir diferents apostes, de qualsevol cosa pot arribar una plaga, una malaltia, mirau el que ha passat amb la *Xylella fastidiosa*, que t'ho pot enfonsar tot, per tant, apostar per diferents varietats i fins i tot per diferents espècies és una bona aposta.

Apostar per la biodiversitat, de fet és un dels punts claus de l'IRFAP, com bé sabeu, tenim col·leccions de varietats, a l'IRFAP ens dedicam a col·leccionar varietats, tenim més de 15 col·leccions de diferents espècies, i us parl potser de 500 varietats diferents d'espècies, no n'he parlat perquè he

considerat que no era l'objecte d'avui, però sí que creiem molt en la biodiversitat.

I creiem molt també, de cara a la ciència, a mi m'agradaria acabar, i d'això en diuen les famoses noves tècniques agronòmiques, col·laborant amb centres d'investigació que fan millora genètica, nosaltres, lamentablement, aquí, no en podem fer, no tenim els recursos per fer-ne, però que ells puguin tenir com a punt de partida el que us he mostrat del cirerer, que el punt de partida sigui una varietat local de les Illes Balears. Per què? Perquè sabem que aquella varietat ja està adaptada a les condicions climàtiques, a la nostra tipologia de sòl, a la nostra tipologia de clima, ara sí, també necessitam ser competitius en termes de producció i rendiment, i per què no?, qualche caràcter d'aquests que sorgeixen els darrers anys.

Quant als projectes aquests vitícoles que també comentaven, i ja ho enllaçaré una mica amb el que ja hem tret una mica de varietats locals, és una aposta de l'IRFAP el lideratge que hem dut en el tema de recuperació de varietats antigues de vinya, crec que som una de les comunitats autònomes que més varietats recupera a nivell nacional. Hem apostat molt en aquest camí, no només en termes del que us comentava d'aquesta adaptació de les varietats locals, sinó també perquè pensam que és un nou mercat, és la nostra diferenciació, ens hem de diferenciar i hem de ser els millors, perquè realment ho som. I l'altre dia vaig fer una xerrada (...) i jo no és que jo digui que siguem millors, és que realment les nostres varietats, i tenim una variabilitat que ens permet ser molt competitius, i com més varietat tenguem i hi facem feina és com un joc de cartes, si tu tens moltes cartes i n'hi ha tres que no funcionen, ens en queden moltes; si apostam per dues cartes -parl ara d'espècies vegetals-, quan ens sorgeixi un nou problema d'aquí deu anys, que ara mateix ni veiem, tendrem un problema, i per això és tan important fer feina en variabilitat vegetal.

No sé si he respost alguna de les respostes que han sorgit.

Ara, quant al tema de la qualitat del sòl, que em pensava haver-ho dit, en qualsevol cas, segur que és a les meves diapositives, de fet, és un dels tres punts claus: la gestió de l'aigua, la gestió del sòl i la biodiversitat, no sé si ho he dit, però segur que està escrit en el *power point*, no sé si se m'ha escapat aquesta frase.

Quant a gestió de sòl es fa molta feina a nivell de conselleria, de col·laboració amb l'IRFAP, sobre conèixer com es troba la situació del sòl a Mallorca, perquè sabem que serà un problema, però es fa com una espècie de quadrícula per determinar la qualitat a cada un dels punts de les Illes Balears. I també ja..., de fet és un dels punts estratègics, del Pla Estratègic de l'IRFAP, és precisament la qualitat del sòl i, per què no?, hem iniciat també un projecte de col·laboració amb una entitat privada, una altra vegada col·laboram amb una entitat privada per produir compost ecològic, però que sigui capaç..., de fet el compost ecològic, no sé si sabeu que és un problema que té el sector ecològic, no hi ha compost ecològic, certificat amb ECO, sabeu que ho han de certificar, i intentam col·laborar amb aquesta gent per tenir compost de qualitat i que es pugui certificar com a ecològic. Aquest també és un dels projectes de l'IRFAP i, efectivament, la gestió del sòl,

juntament amb l'aigua, juntament amb els recursos fitogenètics són punts del Pla de millora de coneixement de l'IRFAP.

I quant a pol·linitzadors, com bé heu vist, ho he presentat s una diapositiva, és un dels problemes que esdevindrà, que esdevindrà no, que ja ha esdevengut, tenim problemes de pol·linitzadors i, efectivament, duim una sèrie de mesures de l'IRFAP per fomentar aquests pol·linitzadors. De fet, tenim com un servei, que compram i oferim plantes mel·líferes, ja sabeu que les plantes mel·líferes són aquelles que agraden a les nostres abelles, per intentar augmentar la població dels agents pol·linitzadors a Mallorca. Ara recuper..., -per si no ho sabeu-, si no hi ha abelles, no hi ha pol·linització, si no hi ha pol·linització, no hi ha fruita, no hi ha ametlles, no hi ha garroves, que és el que ens interessa.

I per part de l'IRFAP tenim aquest programa de compra de mel·líferes cap al sector agricultor i també tenim un projecte d'investigació de 250.000 euros invertits en la cria i selecció de l'abella negra. La abella negra és una abella autòctona, menys agressiva i que té manco problemes sanitaris i, òbviament, altra vegada, és una varietat que està adaptada. I també altra vegada és un projecte que duim a terme amb el sector, amb l'associació de..., bé, amb diverses associacions apícoles de les Illes Balears. Això quant a pol·linitzadors.

Quant a prospecció, crec que ja he contestat que al final no volem reduir varietats, les volem canviar, modificar, però..., volem ampliar, tenim ventalls, conservam, des de l'IRFAP som uns grans conservadors de biodiversitat cultivada, tant hortícola, cereals, lleguminoses, com de fruiters.

Hi ha hagut dos temes que han sortit aquí, tant el tema dels ecorègims, que heu... ha parlat..., com del finançament, que deixaré aquesta resposta per Fernando Fernández, que crec que ve com a expert darrere jo, que crec que serà molt més oportú i respondrà molt millor aquestes preguntes.

Però això sí, aquí sí que no em callaré quant a l'estructura investigadora de l'IRFAP, efectivament, és ver que s'ha fet un esforç, però del programa de producció vegetal a l'IRFAP som dos tècnics, jo i una altra persona, amb dos capatassos. És veritat que aquests darrers anys s'ha fet un esforç, tenim un suport de TRAGSA ara mateix, que ens ha aportat més tècnics, però realment no existeix una estructura sòlida que ens permeti avançar en aquest sentit. Idees en tenim moltíssimes i moltes vegades m'han d'aturar perquè no tenien recursos, ja no doblers, necessitam persones, necessitam una estructura investigadora, gent amb ganes d'investigar, tècnics amb ganes de descobrir i amb ganes, sobretot, d'ajudar el sector, de donar una resposta pràctica. La pot fer l'esmena, per part meva...

(Algunes rialles)

... per part meva, eh?

Quant a aigües regenerades, un altre tema que deu tenir de denominador comú diferents grups parlamentaris, aigües regenerades, a veure, jo no tenc la bola del futur, lamentablement, m'encantaria, però ara mateix és una de les poques sortides que veig viable de cara a regar la nostra agricultura. Sabem que plourà poc, farem feina en trobar

varietats que necessitin poca aigua, però al final les plantes necessiten aigua.

I, per què no tenim un...? Tenim un sector hotelier molt gros, tenim molt malbaratament d'aigua, necessitam aprofitar aquesta aigua. Serà viable aquests us? Heu vist justament que tenim una experiència per veure aquesta viabilitat, però és que si no ho és, ho haurà de ser; és a dir, hauré de convertir l'aigua regenerada en aigua viable en el sector. I si hi hem d'invertir en millora dels tractaments terciaris, idè es milloraran i segur que s'aconseguirà una aigua de qualitat, una aigua que garanteixi..., ho repetiré perquè he vist que... els grans problemes en general d'una aigua regenerada és contingut microbià, de bacteris, la salinitat, solen ser aigües amb molta conductivitat elèctrica, això és un problema per a molts de vegetals, per a molts de fruiters. Hauré de controlar aquest compromís d'aquest component.

I el tercer serien els metalls pesants, les aigües regenerades sovint vénen... bé, les aigües residuals vénen carregades de metalls pesants, però per això tenim tot aquest sistema de depuració d'aigües que ens ha de garantir i si no ens ho garanteixen ens ho hauran de garantir i hauré d'aconseguir sí o sí aquesta qualitat de l'aigua. Per tant, crec que sí, que haurà de ser viable, tampoc no ens quedarà més alternativa que ho sigui, és a dir que sí o sí haurà de funcionar, i si hem de fer feina a fer investigació i millorar el tractament terciari, idè es farà i estic segura que ho aconseguirem.

Quant a la compatibilitat de l'ús del sòl amb altres sectors, que això sempre és un tema que està damunt la taula, jo crec que sí que es pot compaginar, hauré de trobar quin és el punt d'equilibri òptim per compaginar el sector turístic. El que està clar és que el turisme si no veu les floretes de l'ametller allà, a Consell, si no veu les vinyes sembrades, si no veiem aquests camps de cereals tan guapos que tenim, al final, el turisme se'n anirà tot sol i, al final, ara parlem tant de massificació, com no ens comprometrem a garantir el futur de l'agricultura, garantir aquest paisatge que, a més, jo crec que ha de ser rendible, no només un paisatge, ha de ser un paisatge que és l'agricultura, un paisatge rendible i que és la porta també d'entrada d'aquest sector serveis, del sector turístic, i que hem de trobar aquest equilibri juntament amb tot el tema d'energies renovables, que és un tema que també hi ha de ser i que és difícil trobar aquest compromís entre agricultura, turisme i energies renovables.

Per això col·laboram, la investigació és l'aposta que us faig, col·laborar amb investigació, col·laborar amb comunitat i col·laborar els polítics per trobar solucions i per trobar aquest punt d'equilibri, de manera que tots ens hi puguem sentir còmodes.

No sé si em deix qualche pregunta, ho vaig tatxant quasi tot ja.

Bé, de Menorca, del que es fa amb varietats locals, productes locals, és important diferenciar varietat de producte local, de vegades, quan parlem d'una varietat, és aquella planta que ha estat des de fa molts d'anys adaptada a Mallorca, a Menorca, a Eivissa o a Formentera, i quan parlem de producte local pot ser que sigui una varietat que ve de fora, però que s'ha

cultivat a Mallorca. Per tant, de vegades és important diferenciar aquest concepte.

En qualsevol cas, com deia la Sra. Gómez, sí que es fa molta feina en el tema de variats locals, també en la substitució de la raça frisona per races autòctones de vaca a Menorca. I també tenim una comissió de varietats locals molt activa, a la qual participen les quatre illes, tots els consells insulars, però també hi ha representació de tots els sectors de varietats locals de les quatre illes. I fem molta feina a recuperar aquesta biodiversitat i cada illa aposta una mica cap a les varietats i espècies que més els interessa.

Amb tot això crec que, més o manco, els he respost, excepte dues que les he derivades al posterior ponent, Fernando Fernández, i per part meva... no sé... (...).

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Garau. Ara per al torn de rèplica, té la paraula, pel Grup Socialista, la Sra. Carbonero, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. CARBONERO I SÁNCHEZ:

Sí, moltes gràcies, president. Gràcies, Sra. Garau, per les contestes i per fer aquest aclariment de..., teníem claríssim que també feien feina a la resta d'illes, però, bé, com que nosaltres som aquí per defensar cadascú allò seu, hi estam un poc avesats, ens ho ha posat molt, vaja, per seguir amb la batalla.

Però, vegem, ha contestat quasi totes les preguntes, sí que n'hi ha algunes en les quals voldríem incidir, en el tema de la ciència ciutadana, genial que es pugui tenir aquesta col·laboració, segur que el pagès, com que ho toca en el dia a dia, és el primer interessat que hi hagi científics, que hi hagi gent que suporti aquesta problemàtica que té del dia a dia, i a aquests canvis també, perquè, al final, supòs que també els suposa canvis en el dia a dia en el tipus de maneig, i açò és un trasbals.

La pregunta concreta que li volia afegir en aquest tema, els estudis, entenem, nosaltres n'hem demanat algun per escrit que se'ns ha passat, entenem que estan publicats a la pàgina web, supòs, i, bé, després si de cas ho comentam, i a veure de quina manera tenen retorn al sector; és a dir, es fan els estudis, després es diuen algunes conclusions en segons quins concrets i després, com es fa, supòs que tal vegada amb formació o..., però a veure de quina manera hi pot haver el retorn al mateix sector, per tancar així el cicle, i també perquè ells vagin que investigar i observar, i també poder aprendre de tot açò té un retorn.

Els temes d'aigües regenerades, tenim clar que és un tema molt transversal i que hi ha implicades altres conselleries, però tenim clar que sí que s'ha de fer feina en aquest tema. I per part nostra, des de l'oposició, insistirem en què hi hagi aquest tancament del cicle de l'aigua i que un dels majors beneficiaris sigui l'agricultura, sempre i quan les condicions ho permetin, dels afluents, però, bé, per a açò s'han d'invertir també doblers a millorar.

En els metalls pesants, sí que em deixa preocupada, perquè, bé, supòs que no deu ser a totes les depuradores, els metalls pesants tenen difícil solució, per tant, s'hauria de fer feina en origen, i sí que és un tema que l'estudiarem.

En temes de col·laboració amb altres entitats que investiguen, açò seria interessant, a veure..., no sé com es podria fer, jo he vist a una projecció que ha fet que sortia el ministeri..., supòs que hi deu haver algunes línies a nivell estatal, que sí que es poden fer col·laboracions. No sé si es referia també a algunes investigacions a nivell internacional o europeu, perquè el que m'ha quedat molt clar, bé, que un s'ho pensa, però diu, bé, tal vegada açò és que ens estimam molt a nosaltres mateixos, però que ens digui que tenim moltes varietats i que són molt bones, que ens ho digui des de l'institut d'investigació, doncs açò... jo me'n vaig que no toc de peus a terra, perquè, realment, açò vol dir que tenim un potencial important. I, per tant, aquestes línies de col·laboració serien necessàries.

Energies renovables, totalment d'acord, pot ser... a Menorca, més o manco, ho tenim aclarit perquè es va fer una modificació del Pla territorial i es varen fer unes matrius on hi havia zones on es podien posar i no, vull dir que va quedar territorialment un poc aclarit. A Mallorca sí que encara veus que hi ha aquest debat i que de vegades dius, bé, pot ser falta un poc de conscienciació social, i també als mateixos pagesos a veure quines són les pràctiques agrícoles o ramaderes que en poden ser compatibles. I, bé, creiem que és una línia a explorar també i a incidir-hi.

I després, una pregunta que ens interessa especialment i que no n'hi he fet referència, és el tema de l'agricultura ecològica i regenerativa, o no m'ha contestat o jo no hi he estat prou atenta: a veure si considera que és important, com a illes, vulnerabilitat, incidir en que hi hagi un percentatge més elevat en aquest tipus d'activitat agrària i ramadera, que no és la convencional.

I per la meua part, res més, molt agraïda. Moltes gràcies i enhorabona.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Carbonero. Pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca té la paraula el Sr. Rosa, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. ROSA I GASPAR:

Moltes gràcies, Sr. President. I moltes gràcies, Sra. Garau, per les seves respostes. En primer lloc, li he demanat abans com pensava vostè que es pot generalitzar, i entenc que, efectivament, això és una qüestió que segurament el director general d'Agricultura ho sabrà respondre millor, vostè ha comentat que bona part de les línies d'investigació les fan a proposta del sector o, en tot cas, en col·laboració amb el sector, i crec que és una cosa a celebrar, en tot cas, sí que m'agradaria si pogués fer referència a com pensa vostè que la part restant del sector rep les investigacions que fan vostès. Però jo entenc que hi ha una part del sector que és més proactiu en aquestes qüestions, però hi ha una part del sector que no necessàriament

ho és tant, i més que res, vull dir, com que vostè hi està més en contacte que nosaltres, entenc que ens pot fer referència també per poder entendre millor nosaltres, com a diputats, de quina manera podem treballar perquè aquests tipus de resultats i aquests tipus de propostes puguin aterrar millor en el sector.

Per altra banda, li volia demanar, de forma concreta, i és un tema que em preocupa, en el cas de l'IRFAP, és vera, és un institut de recerca públic i, per tant, entenc que la feina es troba al servei del públic general o de tota la ciutadania i, en particular, del sector, però, és clar, és vera que la millora genètica de varietats que s'ha produït al llarg de milers d'anys o centenars d'anys o en alguns casos de forma més recent, és un coneixement col·lectiu que pertany a moltes generacions, però a alguns territoris és un coneixement que s'ha patentat o que s'ha privatitzat, i això és una cosa que a mi em preocupa, perquè, després, a l'hora de la veritat per accedir a aquest tipus de coneixement per part dels pagesos i, particularment, al coneixement d'aquelles varietats que millor s'adaptaran a un canvi climàtic, que, segurament, no han causat els mateixos pagesos, estan venuts. I, per tant, entenc que pel que fa a les varietats de què disposi l'IRFAP no és problemàtic, però, per a d'altres varietats que hi pugui haver a altres territoris que, potencialment, s'adaptin millor i que nosaltres coneguem que fa falta creuar-les amb les nostres, el que sigui, és un potencial risc, i no sé si és una qüestió que vostès han analitzat i que han valorat.

Quan, almanco, es fan les convencions en matèria de biodiversitat a les Nacions Unides és un dels punts de l'agenda i, precisament, és un dels riscos que hi ha, sobretot d'aquest coneixement col·lectiu.

Sí que, per altra banda, li volia demanar una altra vegada, que crec que sí que és un dels punts que ha deixat de contestar, és el tema de quines tècniques de cultiu creu que s'han de privilegiar, deixant de banda tota la part de l'aigua, a nivell d'ombregat, és a dir, si hem d'anar cap a models més de combinació de cultius o hem d'anar més a models constructius amb un ombregat artificial, o dependrà de cada context; entenc que la solució no és única per a cada explotació, és difícil trobar-la. Però, bé, en tot cas, si poguéssim fer-nos cinc cèntims a veure com ho veu.

I crec que amb això jo em donaria per satisfet. Vull agrair novament la seva presència i les seves explicacions i, evidentment, també la del seu equip. He de dir que l'esmena l'entrarem i esperem que es pugui acceptar, en tot cas, esperem que, s'accepti o no s'accepti, que aquest grup d'aquesta comissió i de les conclusions que en traguem puguem, com a mínim el gruix del Parlament que sí que creiem que el canvi climàtic afecta l'agricultura i que, per tant, hi hem de posar remei i hem de ser capaços d'adaptar-nos-hi, siguem capaços de trobar punts d'acord, precisament per cercar recursos que ara mateix no tenim i per cercar les solucions que encara no hem trobat.

Moltíssimes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Rosa. Pel Grup Parlamentari Mixt, té la paraula la Sra. Gómez, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. GÓMEZ I ESTÉVEZ:

Gràcies, Sr. President. Bé, jo només vull agrair-li tota la informació que ens ha donat. Bé, vull insistir en el tema de les altres illes, ja sé que ho té clar.

I, bé, li volia també fer una pregunta, perquè està lligada a un dels ponents que nosaltres hem proposat, que té a veure amb la possibilitat, a través de l'agricultura, de prevenir incendis forestals. Un dels dos ponents va venir a donar una conferència a Menorca - precisament dins les jornades de custòdia agrària - i, bé, la veritat és que a altres comunitats autònomes o regions utilitzen també l'agricultura per fer prevenció d'incendis, i em sembla que és una cosa interessant i li volia demanar si per aquí també hi caminen, però també entenc que amb els pocs recursos que acaba d'explicar que té, que el següent seria fer miracles.

Jo també m'ho he apuntat per fer-li una esmena, si encara m'ho agafen les companyes.

Moltíssimes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Gómez. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula el Sr. Varela, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. VARELA DE LIMIA I CHORDÁ:

Gracias, Sr. presidente. Seré breve en mi turno, porque creo que ha contestado a todas las inquietudes que teníamos desde mi grupo parlamentario. No me queda más que agradecerle a usted, Sra. Garau, a todo su equipo, lo didáctica que ha sido su explicación. Animarla a usted y a todo el equipo del IRFAP para que sigan trabajando en la misma línea y sobre todo que sigan trabajando con el entusiasmo que nos ha demostrado hoy en su comparecencia. Así que nada.

Muchas gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Varela. Ara, per contrarèplica i tancar el debat, té la paraula la Sra. Garau, per un temps màxim de deu minuts.

LA SRA. CAP DE SECCIÓ DE L'INSTITUT DE RECERCA I FORMACIÓ AGROALIMENTÀRIA I PESQUERA DE LES ILLES BALEARS, IRFAP (María del Carmen Garau i Taberner):

Gràcies. Quant al tema del retorn, del retorn de la transferència que es du a terme des de l'IRFAP, és cert que, efectivament, alguns d'aquests estudis estan penjats des de la pàgina web. S'han fet jornades, es presenten els resultats, més que en el sector en general al que nosaltres diem les meses del sector, que són els representants del sector agrari, i allà sí que duim a terme accions de transferència, sí que reconeixem que fa estona que parlem que necessitam millorar aquest retorn, és un tema que tenim amb la nostra gerent damunt la taula.

També fem un esforç a dissenyar una nova web, aquesta nova web té com a objectiu que cada una d'aquestes experiències, almanco, ni que sigui l'objecte, el disseny, estigui penjat públicament.

Els resultats és ver que heu de tenir en compte que hi ha assajos que fins als deu anys no comencem a tenir una cosa concloent. Justament el meu saber de temàtica és fruticultura, des que fem la plantació a què tenim la primera ametlla han passat quatre o cinc anys. En vinya des que els eivissencs en envien una varietat -que ara les enviaran el mes que ve- fins que puguem treure la nota de premsa que s'ha autoritzat la varietat Llorà d'Eivissa o de Menorca, probablement passaran quinze anys, i això és bastant..., ja n'hem autoritzades prou, però és ver que no són camins curts.

Per tant, de vegades..., però sí que exposar en què es fa feina, crec que és imprescindible. Tenim també prevista, ja organitzada, una mesa amb el sector de fruits secs, que ho he explicat, quines són les experiències que duim a terme, un poc de les que ells varen reclamar, perquè vegin que s'ha posat en marxa. Ara, és ver que no de totes podem ja..., sí que podem donar uns primers resultats, però conclusions contundents, necessitam anys. I aquesta és la dificultat del retorn quan fas feina en fruticultura.

Sí, col·laboram amb centres d'investigació, tenim un projecte nacional, sobretot col·laboram amb els de fruits secs, que són el CITA de -bé, fruits secs i cirerer- el CITA de Saragossa, hi tenim prou contacte. Tenim un projecte comú amb el CITA de Saragossa, que és aquell que us he presentat de la cirera, i aquest projecte de la cirera precisament està finançat amb el Pla nacional.

També tenim col·laboració -no tan fermada- amb el CEBAS-CSIC de Múrcia, ells fan molta feina també en fruits secs, que és un dels nostres punts forts, ametlla i garrover.

I també col·laboram amb l'IRTA, amb els catalans, també fem molta feina d'identificació genètica; com que tenim tantes varietats, tenim tantes cartes amb les que jugar, hem de fer molta identificació genètica i per això hem de col·laborar tant amb l'IRTA..., també em deix Còrdova, el Centre de Còrdova per a identificació genètica, i bé, després l'IMIDRA de Madrid per a també la identificació genètica de vinya, etc. Això en col·laboració amb altres centres d'investigació.

Projectes nacionals no en tenim cap.

I quant a agricultura ecològica, de fet a l'agricultura ecològica el que he respost abans és que es fomentava a través dels ecorègims de la PAC, que és una de les coses que us he comentat, que Fernando us -ara també respondré una part teva- us contestaré millor, però, bé, l'agricultura ecològica ha augmentat de manera molt interessant: en un primer punt, per una conscienciació del consumidor; en un segon punt, també pel foment que hi ha hagut per part de la política agrària de fomentar aquesta agricultura ecològica. A l'any 2023 ha crescut un 10% i el 50% de vinya ja es fa amb ECO, i que ja tenim prop de 40.000 hectàrees certificades amb ECO a les Illes Balears. Crec que no és una xifra per desprestigiar, ni molt manco.

Evidentment, l'agricultura ecològica i l'agricultura regenerativa, precisament, es troben dins *los planes de actuación del Plan nacional contra el cambio climático* que he presentat, contempla aquestes dues tipologies d'agricultura, que pens que han d'estar... al final la mesura foment que utilitza més la Conselleria d'Agricultura és la PAC, és a dir, subvencions, i sí que es troba dins els ecorègims, que segur que Fernando Fernández us en parlarà.

Ara, quant a..., la primera part de la pregunta, no sé si t'he acabat d'entendre, no sé si també et referies a aquest retorn al sector de la informació, no sé si ha quedat més o manco contestada.

Ah, em falta el tema de varietats protegides i varietats lliures. Una varietat que nosaltres diem de conservació, és amb les que nosaltres fem feina, és el tema en el qual hem tengut una batalla molt gran, justament amb aquesta olivera de Menorca, perquè una veritat que és fruit de la investigació de moltes generacions dels nostres avantpassats, és una varietat lliure, i això hi ha gent que ho tenim claríssim, però hi ha hagut problemes precisament amb aquesta olivera de Menorca, que es va voler protegir com *una variedad protegida*. La petició va ser del sector privat, no sé si va ser una confusió o una mala intenció, jo vull pensar que va ser una confusió, i es va voler registrar l'olivera de Menorca -parl d'arbres centenaris- com una varietat protegida.

Varietats protegides són aquelles que s'han de pagar els *royalties* si tu vols comprar una planta, d'acord? Amb la qual cosa, l'IRFAP també fa feina per evitar aquests plagis d'adoptar una varietat que és de tots, que és un patrimoni vegetal de tots -com ho puguin ser unes restes arqueològiques- això és patrimoni de tots. I, per altra part, sí que és cert que totes aquelles noves varietats que creen els centres d'investigació -i no parl d'OMG, parl de creuaments naturals, però que fan un avanç molt més ràpid que el que han fet els nostres agricultors- sí que és cert que sovint t'ho treuen amb la P de protegida, durant..., ara no record quants d'anys són, i aquesta és la batalla amb els centres de recerca perquè molts de centres són publicoprivats, necessiten la recuperació del que han invertit en investigació. Però bé, aquest és un tema al qual, lamentablement, no hi puc arribar, però sí que és cert que hi ha aquest tema de les varietats protegides, però no parlem de la varietat cultivada tradicionalment aquí, perquè sí que fem una feina i esforç perquè siguin lliures.

I després, quant a tècniques de cultiu, s'haurà de veure cada cas, és cert ja que existeixen ara fora de l'IRFAP, molts d'agricultors aposten ja per combinar la vinya, combinar vinya amb fruiters, perquè comencen a ajudar a fer aquests ombrejats i eviten aquest sobreescalfament. S'haurà de veure si una a l'altra..., o jo crec que més dependrà de cada cas i després també dependrà de cada agricultor del que vol fer cadascú a ca seva, aquesta és l'altra història.

I quant a la prevenció d'incendis forestals, bé, si ve una experta rere jo segur que ho farà beníssim, però crec que és obvi que un sòl cuidat, un sòl amb una agricultura, un sòl que està gestionat, un sòl en el que hi estan a sobre, sempre serà molt més una prevenció d'incendis que una garriga mal cuidada, i això crec que és una evidència, però esperarem a

veure què diu la pròxima ponent, que segur que en sap molt més que jo.

I res més. Això per part meva, ja és tot.

(Aplaudiments)

EL SR. PRESIDENT:

Idò, acabat el debat, volem agrair la presència de la Sra. Maria del Carmen Garau Taberner, cap de secció de l'IRFAP i la dels seus acompanyants.

I, no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió

DIARI DE SESSIONS

DEL

PARLAMENT

DE LES

ILLES BALEARS
